

slovenska
DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

"...Njihova (medijev) vloga je, da so pošteni, upoštevajo le dejstva in so karseda točni. Ljudje imajo potem bolj ali manj zanesljive informacije, na osnovi katerih se lahko odločajo koga bodo volili in kdo jih bo predstavljal v vladi."
Katherine Graham, pred kratkim umrla lastnica Washington Post.

LETO LI (51)

DECEMBER 2001

ŠT. 1 NO. 1

OB OSEMDESETLETNICI ROJSTVA FRANCETA BALANTIČA

Po Prešernovem letu, posvečenem 200-letnici rojstva najbolj znanega slovenskega pesnika Franceta Prešerna, je primerno, da se spomnimo letos našega sodobnika, dolgo zamolčanega pesnika Franceta Balantiča.

France Balantič, največji pesnik medvojne dobe, se je rodil v Kamniku 29. novembra 1921. Izhajal je iz delavske družine, bil je prvorojenec in imel še dve sestri. Na materino željo je odsel v ljubljanske šole, obiskoval klasično gimnazijo, se vozil vsak dan od doma v Ljubljano z vlakom.

V višji gimnaziji ga je pritegnila literatura in slovanski jeziki, našel je stik s sošolcem Francetom Kremžarjem in po njem spoznal vrsto mlajših umetnikov in kulturnih delavcev. Bil je član umetniškega kluba KROG, ki so ga leta 1940 ustanovili arhitekt Vladimir Gajšek, Mitja Gorec, Nikolaj Jeločnik Jože Osana, Karel Rakovec in Mitja Šarabon. Med člani so bili tudi Vasilij Melik, Primož Ramovš, Marijan Tršar, Severin Šali in nekaj njegovih sošolcev.

Gledališki odsek Kroga je vodila dramska igralka Mila Šaričeva, ki je izbrano skupino uvajala v osnove slovenskega verza in gledališke igre. (Po vojni se je morala pred sodiščem zagovarjati in bila tudi kaznovana, ker je hvalila Balantiča in recitala s ponosom njegove verze.) Balantič, kot mistik in pesnik, se je globlje zavedal usodnosti, ki je zajela njega in narod, je bil tiste dni poln domotožja, boleznosti in tesnobe, ki so se odražale v njegovem delu.

Junija 1942 je bil Balantič, z drugimi fanti iz Most, ob italijanskih racijah odpeljan v internacijo v Gonars, kjer je ostal ob groznem stradanju in osamljenosti do novembra istega leta. Tam je doživel in zasnoval Gonarske sonete.

Balantičeva življenska pot po vrnitvi iz Ganarsa do nasilne smrti v ognju v Grahovem je bila kratka. Februarja 1943 se je pridružil prijatelju Francetu Kremžarju, ki je poveljeval enoti vaške straže v Grahovem pri Cerknici. Z njim je doživel oblego Pudoba in se rešil v Ljubljano. Nato se je pridružil domobrancem, a kmalu zatem odšel s Kremžarjem na postojanko v Grahovo. Toda že 23. novembra istega leta so bataljoni Tomšičeve brigade obkolili Grahovo in naslednjega dne uničili postojanko. V ognju je med 43 žrtvami zgorel tudi pesnik France Balantič., en teden pred svojim 22. rojstnim dnevom. Njegovi zogleneli posmrtni ostanki so bili z drugimi pokopani na gahovskem pokopališču.

France Balantič je bil eden izmed avtorjev, ki so ostajali v Sloveniji zunaj literarnega življenja in zunaj literarnih obravnav. Za njega je bilo takorekočec izgubljenih vseh 45 povojnih let, v katerih je bil izločen iz domače javnosti, toda živel je z mladino, ki je skrivaj prebirala njegovo poezijo, čeprav prepovedan doma in ga pod komunizmom ni bilo mogoče tiskati.

Balantič je živa in vredna beseda, polna mladostnega čustva, ki nosi v sebi prvine kaotičnega časa. Njegova pesem, rahločuten in neomadeževan izraz vrhunškega oblikovalca slovenske besede, živi naprej in se vključuje med najvidnejša dela slovenske ustvarjalnosti.

Balantič je pripravljaval rokopisno zbirko Muževna sem steblika spomladi 1942. Ljudska knjigarna je knjigo odkupila, vendar je ni nikoli natisnila. Glavne teme njegove poezije so bile: ljubezen, smrt, čas in Bog.

MARIJAN TRŠAR: FRANCE BALANTIČ

Balantičeva poezija raste iz doživljanja konkretne zgodovinske in družbene stvarnosti, s katero se ne istoveti neposredno, ampak ga reflektivna poetična narava usmerja v vizijo intimne, mistično doživete tragedije.

Kmalu po pesnikovi smrti je dr. Tine Debeljak zbral vse njegove pesmi in jih maja 1944 natisnil v knjigi pod naslovom V OGNJU GROZE PLAPOLAM.

Istega leta že po smrti je bil Balantič v javnosti recitiran na literarno-glasbenem večeru pesnikov in pisateljev domobrancev v ljubljanski Drami, v korist beguncev z Dolenske.

Od prireditelj, posebej posvečenih Balantiču, je omeniti Balantičev spominski večer, ki so ga priredili pesnikovi prijatelji 9. junija 1944 v ljubljanski Drami. Spominsko besedo je spregovoril dr. Tine Debeljak. Balantičeve pesmi je recitala članica Drame Mila Šaričeva, operna pevka Franja Golob pa je prvič pela Jožeta Osane izvorno skladbo na Balantičevo pesem Zasuta usta.

V zbornik Zimske pomoči (Ljubljana 1944) je pesnik in sošolec Mitja Šarabon v spomin na prijatelja Balantiča prispeval elegijo "Mrtvemu pesniku", Nikolaj Jeločnik pa črtico "Ognjena smrt Franceta Balantiča".

Po vojni se je Balantičev kult prenesel v taborišča, nato pa se tradicija Balantičevih spominskih večerov obnavlja v Argentini. Prevodi njegovih pesmi se pojavljajo v poljščini (1946), v španščini (1953) in v angleščini (1956). Pesnitev posvečeno Balantiču v slovaskem jeziku je napisal pesnik Rudolf Dilong v Rimu januarja 1946.

Mnogo je bilo zapisov in študij v knjigah in revijah o Balantiču in njegovem delu. Naj omenimo samo nekatere: Marijan Tršar: Spomin na Franceta Balantiča in moje ilustracije njegovih pesmi.; Tine Debeljak: Balantičev sonetni venec sonetnih vencev (Gonarska beležnica) Dom in svet (1944);- Vinko Beličič: Moj

spev je lahak kakor javorova semena (1957); - Vladimir Kos: Moj vtis o branju Balantičevih pesmi, Meddobje, Buenos Aires (1959); - France Papež: Poezija in mistika Franceta Balantiča (1968); - Anton Slodnjak: Slovensko slovstvo, Mladinska knjiga, (1968), Ljubljana; Alojz Rebula: Stilni problemi v slovenski prozi, Most-Trst (1966); Boris Paternu: Slovenska književnost 1945-65, I. knjiga (Lirika) Ljubljana (1967); France Pibernik: Epitaf na grobu zavrženega pesnika (1971) Maribor; Franc Zdravec: Zgodovina slovenskega slovstva (1971) Maribor.

Največji del Balantičeve rokopisne literarne ostaline je v Arhivu Slovenije, manjši del hrani pa družina Balantič-Jesenik v Kamniku.

Naj še omenimo knjižne izdaje o Balantičevem življenju z njegovo zbrano poezijo - v kronološkem redu: V ognju groze plapolam (Tine Debeljak, Ljubljana

(1944), Venec (bibliofilska izdaja, Ljubljana 1944, France Balantič (Tine Debeljak, Buenos Aires 1956), Muževna steblika (Mitja Mejak, Ljubljana, 1966). Zanimivo za to izdajo: CELOTNA NAKLADA JE BILA UNIČENA - za taka dejanja seveda ne moremo reči, da so del naše kulture, - da so nekaj na kar smo lahko ponosni!! - - potem je izšla v Celovcu miniaturna s spremnim besedilom Pavla Borštnika z naslovom Pesmi (1967); nadalje Zbrano delo (France Papež, Buenos Aires 1976 in še enkrat Muževa steblika (Mitja Mejak, Ljubljana 1984) Izredno zanimanje pa je pokazal za Balantičevo ustvarjanje pesnik, pisatelj in publicist - profesor France Pibernik, ki je kot gimnazijec skrivaj bral "prepovedanega pesnika" (in to naj bi bila kultura!). Pripravil je monografijo Temni zaliv Franceta Balantiča (Ljubljana 1989 in 1990), uredil in opombe napisal h knjigi Zbrane pesmi (Ljubljana 1991) in uredil ter spremno besedo napisal knjigi Tihi glas pisčali (Celje, 1991) Omenja tudi Franceta Balantiča v antologiji padlih, pobitih, prepovedanih, zamolčanih in pozabljenih književnikov (kakšna ne-kultura!), v knjigi z naslovom Jutro pozabljenih (Celje 1991), z uvodnimi Balantičevimi verzi

*"Ležim v dolini tiho, tiho-
v dolini mrzel je večer in pust-
pri meni noč je in mi sveti-
Joj, lep je molk s prstjo
zasutih ust!"*

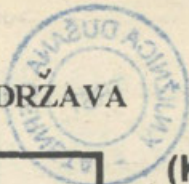
Kot smo že omenili je bila Balantičeva lirčna poezija navdih glasbenim ustvarjalcem. Alojzij Grzinič je uglasbil pesnikov XIII. sonet iz Venca (avgust 1957), skladatelj Jože Osana pa je uglasbil Balantičeve pesmi Zasuta usta, Ne najdem domov (1944) in nekaj mesecev pred svojo smrtjo Jesenski spev (1996), ki ga je posvetil pevcu ljubljanske Opere Juanu Vasletu.

Doma in po svetu je še mnogo Balantičevih sošolcev (v Torontu so trije), ki se ga spominjajo kot mimnega, nekoliko sanjavega, vase zaprtega mladeniča, z bujnimi plavimi lasmi in nežnim, skoro dekliskim obrazom. Pred veliko maturo je bil dolgo časa resno bolan, toda se je dovoljno pozdravil, da se je po maturi vpisal na slavistiko. Vojna vihra ga je prisilila vrste protikomunističnih borcev, kjer je na žalost prezgodaj podaril svoje življenje za lepšo bodočnost nas vseh upajočih v resnično in pravično kulturo.

PRILOGA: Izbrane pesmi - Venec XII, XIII, Magistrale - Sen o vrnitvi, Pot brez konca, ne najdem domov, Moje delo, Svetlobi bolečin sem darovan, Marjetica (L 2005. Doc- III.01)

Z.s.Z. - sošolka

Spominjamo se te, France!
Sorodniki v Kanadi in Ameriki.

slovenska
DRŽAVA
FOR A FREE SLOVENIA

Subscription rates:
\$15.00 per year
\$1.50 single issue
Advertising: \$0.45 per agate line

Member of Multilingual Press
Association of Ontario

Member of Canadian
Multilingual Press Federation

Owned and published monthly by Slovenian National Federation of Canada
Marta Jamnik-Sousa, President 79 Watson Ave. Toronto, On. M6S 4E2
Lastnik in izdajatelj Slovenska Narodna Zveza v Kanadi
ga. Marta Jamnik-Sousa, Predsednica
Edited by Editorial Board
Urejuje konzorcij Slovenska Država

Zastopnika:

Slavko Skoberne
España 1316
Castelar (1712)
Prov. Buenos Aires
Argentina

Avguštin Kuk
18 Northfield Rd.
Scarborough, Ontario
M1G 2H4 Canada
T/FAX (416) 439-8387

TELEPHONE # (416) 766-4848
FAX # (416) 766-7088

Letna naročnina: Za Kanada in ZDA \$15.00. Za Argentino in Brazilijo po dogovoru; Anglija, Avstrija, Avstralija, Francija in druge države \$12.00 U.S. Po letalski pošti po dogovoru.

Za podpisane članke odgovarja pisec. Ni nujno da bi se avtorjeva naziranja morala skladati v celoti z mišljenjem uredništva in izdajatelja.

(KAJ MISLIM O NARODNI SPRAVI:)

... TJA V INDIJO, TJA V KOROMANDIJO PA CESTA NE PELJE NOBENA

Niso bili samo Rimljani, ki so uveljavili načelo "Vae victis", ne zato, ker so bili prepričani, da je to pošteno, pač pa zato, ker so kot zmagovalci to zmogli. Zmagovalci v drugi svetovni vojni, sile zapadnih zaveznikov, so omogočili tudi slovenskim komunistom priti na oblast, ki so jo nato z vso največjo krutostjo neusmiljeno in krvoločno izvajali. Ker so imeli vso oblast v rokah, to ni bilo težko, nerazumljivo je le, da so vrhovi oblasti do neke mere uspešno prepričali ljudi, da je bilo njihovo početje ne le nujno, marveč tudi pošteno. In vendar, za mnoge neodpušljivo! Po slovenski osamosvojitvi in z njo navidezno sesulu komunistične oblasti je nekdanja tiha razdvojenost začela glasno odmevati, kar je ljudi dobre volje nagnilo k prizadevanju o spravi; za spravo se je zelo prizadeval in potrebo po narodni spravi nenehno poudarjal bivši ljubljanski nadškof Alojzij Šuštar, z njim pa tudi Cerkev na Slovenskem na splošno.

Ni dvoma, sprava je na mestu - in gre za spravo, ne pa za neko zamegleno narodno pomirjenje Kučanovega kova - potrebna za zdravo preživetje sedanje moralne krize, ki razdvaja slovenski narod in preprečuje, da bi splošni napor za rast in blaginjo ostali brezplodni in s tem kremenito zavirali napredek in stavljali pod vprašaj preživetje samo.

Čisto na kratko naj bo povedano, kaj je bistvo sprave. Bistvo sprave je odpuščanje, odpuščanje tistega, ki so mu bile zadane večje krivice, tistemu, ki je te krivice prizadejal. Nasprotni postopek ali proces ne more koristiti ne njenemu namenu in še manj njenemu pomenu. Sprava o razdvojenosti Slovencev mora premostiti in za vedno zaustaviti nenehno enostransko ponavljanje in pogrevanje vojnih dogodkov in še bolj potvarjanje resnicnosti tistega časa. To pa seveda ne pomeni, da je treba istocasno pozabiti vse tisto in tisto gorje, ki se je takrat zgodilo. Nasprotno, zamolčanost zgodovinskih dejstev in se bolj načrtno potvarjanje in zlaganost spravo popolnoma izključuje. Čisto po svoje je o tem razmišljal dr. Igor Urbas in najbrže po naročilu od zgoraj tudi dr. Boris Paternu. Ni pa kaj oporekati Urbasu, ko pravi, da spravo potrebuje tisti, ki je grešil in to prizna in mu je žal.

Predstavnik sedanje, hvala Bogu okrnjene Jugoslavije pri Združenih narodih je na opozorilo, da je njegova vlada kriva pobojev na Kosovu, ki jih je načrtno in niti ne skrito počela srbska vojska in ki so o njih na razpolago vidni in neizpodbitni dokazi, kratkoma zatrdil, da vse to ni res. Dolga leta so slovenski komunisti zatrjevali, da Teharje, laški in hrastniški rudniki, Kočevski rog in kraška brezna niso stvarnost. Kasneje so se načrtno skušali izogniti spominu in opominu na ta največji slovenski holokost v zgodovini slovenskega naroda z načrtno in načrtovano molčečnostjo. Ko to ni moglo več povsem zadostovati, so se zatekli in zatekla se je prav tako uradna, seveda rdeča Slovenija v prebrisan način sprenevedanja, češ da je treba pozabiti na krivice in zlasti na krivce. Dejansko pa še veliko več, treba je kaznovati tistega, ki je krivca izsledil ali ga skušal razkrinkati. V primeru vseh mogočih " afer " so taisti dosegli zavirljiv uspeh, ko se je dokazilno gradivo začelo grmaditi ob imenih Kučana in Drnovška. Podobno je tudi s partizanskimi poboji po končani vojni, saj

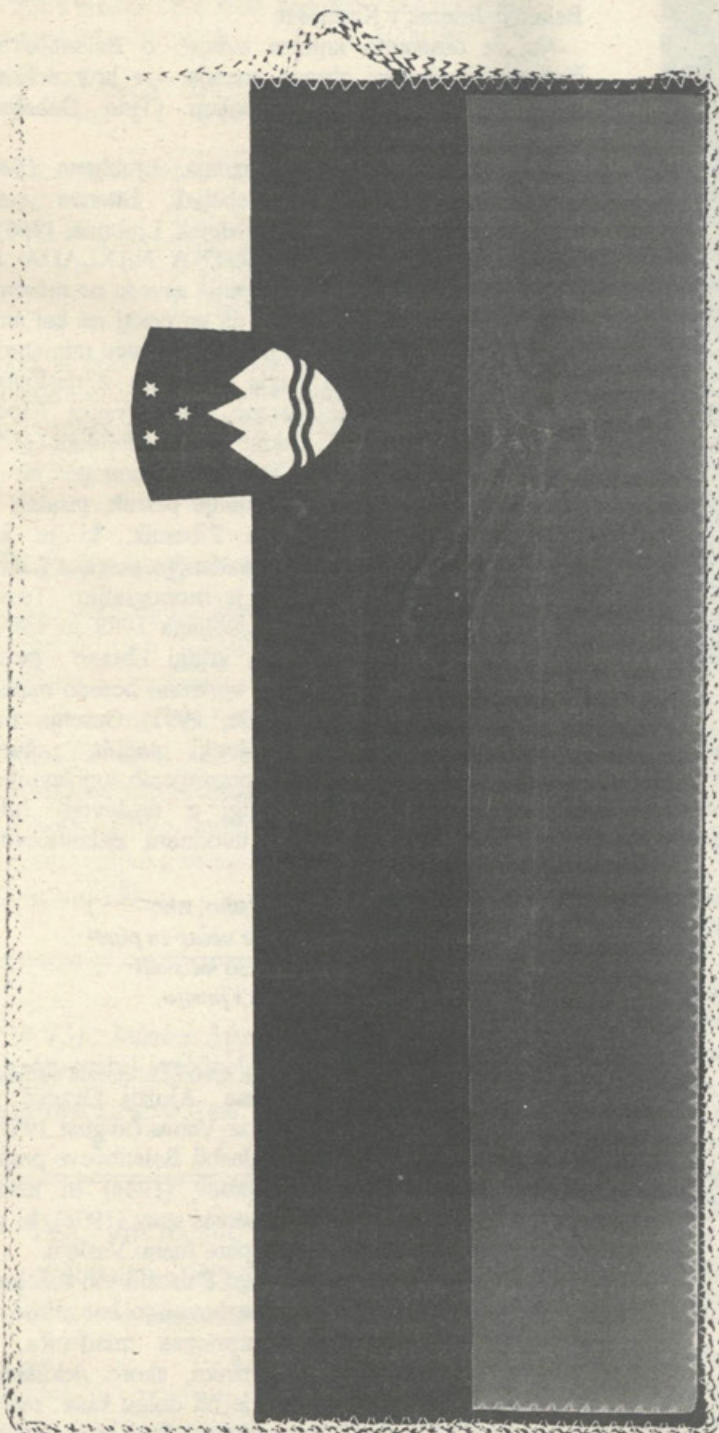
dolga leta so bili ne le popolna tajnost, pač pa celo nekaj, kar se ni zgodilo in se sploh ni moglo zgoditi. Res, zgoditi se ne bi smelo nikoli!

Bila pa je tudi zlagana borba iz strani OF in NB proti okupatorju. Partija je tudi zakrknjeno lagala, a šele kasneje, o zavezništvu komunistov s Hitlerjem in Hitlerjevo Nemčijo. V slovenskem primeru se je izkazalo, da je partija kasnejši partizani in danes Drnovškova stranka in Kučan s svojim okoljem - ne le bojkotirala, marveč aktivno in očitno nasprotovala in kolikor mogoče onemogočala vsak odpor proti napadu Nemčije in Italije, ko je bila Jugoslavija napadena in je bil odpor proti napadalcem državljanska in narodna dožnost. Takrat je bil čas borbe; vse govoričenje o kasnejšem uporu je le mit in lažljivo verovanje, kar je potrebno na eni strani razkrinkati in na drugi lepo priznati. Tudi tako imenovani " dan upora " je bil v času komunističnega zavezništva s Hitlerjem v prvi vrsti potrdilo vojne napovedi zapadnim zaveznikom in posredno tudi potrdilo o zavezništvu s Hitlerjem, v kolikor je on bil v vojni z zapadnimi zavezniki.

Res, v slovenskem primeru gre za medvojne razmere in celo za sodelovanje z okupatorji, z nacistično Nemčijo in fasistično Italijo; nikakor ne bi bilo odveč preučiti vse podrobnosti, ki bi osvetlile obremenilna dejstva, kdo je več z njimi sodeloval, ali partizani ali domobranci - in bodimo si na jasnem, partizani so veliko, morda več z Italijani kot z Nemci. Dejstvo je in ostane: sodelovali so.

Veliko bolj pereče pa je vse, kar se je dogodilo po končani vojni. V tem je jedro okoliščin, ki naj bi narekovale in tudi omogočile spravo. Ni mogoče in tudi ne smemo spojiti dogajanj med vojno in dogajanj po vojni. Domobranci so se borili med vojno za nekaj in proti nečemu; partizani so se borili med vojno proti nečemu in za nekaj - vsaj mislili so. Po vojni pa so samo pobijali in klali, dejansko se veliko bolj kruto kot Milosevičeva vojska na Kosovu. Razumljivo je, da tega ni lahko priznati in dokler je imela partija popolno oblast, njej tudi ni bilo treba; in ker ima tudi danes še vedno večji del oblasti, ji še vedno ni treba. Vsaj takšno je njeno stališče. Tako se ni čuditi, če današnji predstavniki NOB, katere članstvo narasca iz dneva v dan, opravičujejo pokole tisočev in tisočev, za kar naj nihče ne nosi nobene krivde, istocasno pa znova in znova sodnijsko preganjajo Vinka Levstika kot edini primer, ki mu skušajo dokazati neko krivdo, pa čeprav je bilo že ponovno dokazano drugače.

Težko bi bilo pustiti ob strani dejstva, ki pojasnjujejo okoliščine, a ko je prišlo do partizanstva in domobranstva in sprejeti razlago, češ da so eni in drugi bili revolucionarji, ko ni več nobenega dvoma, da je OF začela revolucijo veliko prej, predno je nastala tako imenovana borba proti okupatorju. Če je bivšim partizanom, nekdanji OF in NOB ter njihovim naslednikom danes vsaj malo na tem, da bi Slovenci morali in mogli doživeti vsaj neko mero vseslovenskega narodnega razvoja, je na njih, da kot zmagovalci v vojni - zmaga jim je bila podarjena od zunaj - vsaj priznajo, če že ne obžalujejo, dalje na str. 12

POZDRADVLJENA SLOVENIA

(Tone Kuntnar)

*Pozdravljena SLOVENIJA
Pozdravljena kot mati!*

*Ob slovesih in prihodih,
ko me vabiš, ko zavračaš
ko sem v tvojih nedrjih
in ko hrepenim po tebi.*

*Ko praznuješ in uživaš
ko žaluješ in trpiš.*

*Ko si revna, ko bogata,
ko si bolna, ko si zdrava,
ko si sama, ko smo skupaj,
v sreči in nesreči!...*

*Pozdravljena SLOVENIJA,
v nikoli strtem upu!*

*Pozdravljena, pozdravljena
včeraj, danes, jutri!*

SAMOHVALA ? !

Pred desetimi leti, ob razglasitvi samostojne in nezavisne države Slovenije, list SLOVENSKA DRŽAVA IN SLOVENSKO DRŽAVNO GIBANJE nista posebej povdarjali kakih zaslug, ki bi jih naj pri procesu osvobajanja zaslužili, ker nam je misel, da so se dolgoletne sanje Višarskega slovenstva - UTOPIJA, so jih nekateri imenovali, uresničile, napolnjevala z čudovitim občutkom, zadovoljstva in veselja, da naši napori niso bili zastonj. Navdušeni zagovorniki samostojnosti v domovini so že v predhodnem referendumu z 80% glasov odobrili idejo samostojnosti.

Pa ne vsi. Nekateri so s kovčki v rokah hiteli na državne meje, da bi v bližini exila čakali, če bi "šlo kaj narobe." Med temi so bili politiki stare nomenklature. Ko so prišli malo k sebi in so ugotovili da samostojnost ni več v dvomu, so se hitro vrnili na svoje stare položaje in trdili, da so vedno bili za samostojno Slovenijo, kot da so nezavisnost sami napravili, čeprav se zadnje čase na tihem ponovno preiščujejo, če ne bi bilo na Balkanu boljše.

Prav radi teh kameleonov se oglašamo po 10. letih tudi mi, da bodo naši potomci slišali tudi o zaslugah njihovih staršev in prastaršev čeprav uradno Višarsko slovenstvo nikoli ni bilo priznano.

Branko Maksimovič, urednik magazina *Slovenija*, kaže več razumevanja za pionirje Slovenske SAMOSTOJNOSTI, kot je zapisal v Quarterli magazinu Slovenija:

"In gratitude for what the many Slovenes abroad did in support of the independence of our country, the least that might be done would be to invite the most prominent and deserving of our fellow Slovenes to the celebration of the tenth anniversary of the independent and sovereign Slovenia at the end of June, last." A.K.

Priložena POSLANICA naj oživi spomin na čase, ko smo bili krivi sanjarjenja.

OBJAVLJAMO IZJAVO IN POSLANICO SLOVENSKEMU NARODU, KI JU JE V IMENU SLOVENSKEGA DRŽAVNEGA GIBANJA PREBRAL Mate Roessman .. iz Clevelanda, USA na 24. študijskih dnevih "Draga 89" v Dragi pri Trstu, 3. septembra 1989. Celotno besedilo je objavljeno tudi v Zborniku "Čez prepad revolucij, 24. študijski dnevi DRAGA 89, Trst 1990.)

POSLANICA NA STRANI 5

Dragi slovenski prijatelj!

Po nastanku Jugoslavije je Slovencem čedalje bolj postalo jasno, da jim Jugoslavija ne zagotavlja niti varnosti obstoja, niti svobodnega vsestranskega razvoja slovenskega naroda. Znova se je slovenski narod znašel na okolihi, ko je moral svoje sile namesto da bi jih vložil v svoj razvoj, trositi v nenehni obrambi svojih osnovnih pravic. V katoliški skupnosti je bil odpor proti poskusom srbske prevlade posebno močan med akademsko mladino. V politiki se je ob Koroščevam taktiziranju pojavila Kulovčeva avtonomistična struja, akademiki pa so na izzive Živkovičeve kiktature začeli odgovarjati s protestnimi akcijami. Padla je tudi prva žrtev (Rudolf Dolinar). Profesor Ehrlich, ki je izhajal iz rodu pod Svetimi Višarjami, izven meja nove države, kjer se srečujejo romanski, germanski in slovenski živelj in si je nabral britkih izkušenj, ko se je kot strokovnjak na mirovni konferenci po prvi svetovni vojni trdil za Slovence, kar se

je v takratnih razmerah dalo, je začel razvijati vizijo o samostojni slovenski državi, ki bi končno zavarovala življenske interese slovenskega naroda. Ko je ob nemškem napadu Jugoslavija razpadla, so se pojavile po deželi majhne skupine akademikov iz njegovega kroga in zbirale odvrženo orožje z oznanilom: "ZA SAMOSTOJNO SLOVENSKE DRŽAVO po vojni." V vzdušje strašne negotovosti tistih dni je zažarela svetla zvezda upanja. Žal so bili komunisti hitrejši in na obzorjuse je prikazal krvavi smrtni ples, zamesen v testu brezvestne prevare in okrutnega nasilja njihovih "odrešenjskih blodenj". Pod njegovimi zahrbtnimi streli, se je v krvi zgrudil profesor Ehrlich. Plamenico pa, ki jo je Ehrlich prižgal, je pred koncem vojne ponesel v svet dr. Ciril Žebot, ko se je prebil v svobodo. Tam je z vsemi svojimi močmi iskal poti, kako bi ta košček zemlje pod Triglavom rešil Slovence iz plamenov ognja in krvi za resnično svobodo samostojne narodove države. (Resman)

Tone Kuntner
KDO JE SANJAL

(Iz zbirke *Mati Slovenija, ob deseti obletnici slovenske samostojnosti in državnosti*)

*Kdo je sanjal slovenske sanje,
ko ni bil čas za take sanje?*

*Kdo jih je sanjal ponosno in smelo,
Kdo se jih je sramoval?*

*Kdo jih je skrival, zatajeval
in se jih bal priznati?*

*Kdo vanje dvomil, kdo veroval?
kdo jih preziral, zasramoval,
kdo streljal vanje?*

*In za vse prvo
in zadnje vprašanje:
Kdo je zmagal,
ko so zmagale sanje?*

*(Ko so zmagale sanje,
smo zmagali vsi!?)*

slovenska
DRŽAVA
FOR A FREE SLOVENIA

Slovenski Izjavi
pred in v vsaki državi. Slovenski in jugoslovanski izjavi v vsaki državi. Slovenski in jugoslovanski izjavi v vsaki državi. Slovenski in jugoslovanski izjavi v vsaki državi.

LETNIK XLII

JANUAR-FEBRUAR 1991

ŠT. 162 NO. 162

HAPPY BIRTHDAY !

SUVERENA SLOVENIJA

ROJENA DECEMBRA A.D. 1990

SREČNO NOVO LETO - MOJA DOMOVINA
SLOVENIJA !

SEN O VRNITVI

France Balantič

(SONET O IZSELJENCIH)

Ko boš, tujina, vso mi kri izpila,
ko neizgovorjena bo beseda
prišla kot ogenj mi na usta bleda,
bo davna želja domu me vrnila.

Na srce dal prsti bom kot zdravila,
sprejal me vase bo pozdrav sosedu,
spoznala na planini me bo čreda
in v duši bo zaplala nova sila.

Okusil spet bom sok planinskih trav,
-spomini nanj skelijo kakor rane,
ki jih zastupil dolgih cest je prah.

Domači kraj, kako mi spet boš drag!
Kako bom ljubil gore razkopane,
dokler ne bom nad njimi tih zaspal.

POSLANICA na strani 5 naj oživi spomin na čase, ko smo bili krivi sanjarjenja.

F.P. piše:

Redno prebiram Slovensko državo- časopis, ki bo ostal v zgodovini zapisan kot edini, ki je govoril o državnosti, preden so drugi mislili nanjo.

Simpozij o prof. Ehrlichu v Rimu

Od 3. do 6. septembra t.l. je bil v Rimu, v prostorih Slovenika zelo pomemben simpozij posvečen prof. dr. Lambert Ehrlichu, ki sta ga pripravili Slov. Teološka akademija v Rimu in Institut za zgodovino Cerkve v Ljubljani.

Poleg obnavljanja življenjepisne poti je delo simpozija, na katerem je sodelovalo dvajset strokovnih izvedencev, skušalo osvetiti vidike bogatega življenja, tega velikega narodnjaka in duhovnika.

Predavanja so bila razdeljena na štiri dele:

- koroška leta,
- profesor na Teološki fakulteti,
- sodelovanje s stražarji,
- njegova usmrnitev.

Koroški zgodovinarji Avguštin Malle, Teodor Domej Walter Lukan, Jure Perovšek in Marija Vrečar so osvetljevali prof Ehrlichovo delo na področju kulture in narodne obrambe (odkritje iz listin Ehrlichovega arhiva (Pariška konferenca dopolnila Marija Vrečar).

O njegovem delu na Teološki fakulteti so razpravljali poznani strokovnjaki kot Ciril Sorc, dr. Janez Juhant, Ervin Dolenc, Metod Benedik, o prof. Ehrlichu, duhovnem vodji stražarjev sta govorila Ana Vidovič-Miklavčič in prof. Andrej Vovko. Poleg omenjenih še Boris Mlakar o Ehrlichovim umoru, Tamara Griesser-Pečar in Vida Deželak – Barič zasnovno Ehrlichove slovenske države je predstavil Bojan Godesa, o odnosu stražarjev do mladcev je govoril tedanji mladeč, danes 80 letni Martin Kraner, sklepne besede je podal France Oražen, ko je povdaril prof. večje in manjše vrline. Škoda, da na simpoziju niso bili navzovi stražarji, da bi prebrali izjavo prezv. dr. Gregorija Rožmana, ki jo je dal v Anrasu v poletju 1945 bivšemu predsedniku AK straže, ing. Leopoldu Copu, v kateri prezvišeni izraža veliko zadovoljstvo, da je preklical razpust kluba.

Joannes Paulus PP II

Krona simpozija je pa bila splošna avdienca pri papežu Janez Pavel II., ki je v slovenščini zborovalcem izjavil: "Pozdravljam udeležence znanstvenega simpozija, ki ga je organizirala slovenska Teološka akademija o apostolskem duhovniku, Lambert Ehrlichu, vzgojitelju univerzitetnih akademikov, zavednem narodnjaku, misijonskem gorečniku in žrtvi komunizma. Vsem podeljujem svoj apostolski blagoslov!"

*Višarska Gospa
Kraljica Evrope
prosi za nas!*

(Estratto dall'Osservatore Romano dei 5 giugno 1947)
Proprio in questi giorni e pervenuta la triste notizia che le autorità communiste di Lubiana avevano fatto disseppellire il corpo del rev. Lambert Ehrlich e di alcune altre vittime del terrore comunista trasportandoli in località ignota. Gli avversari della Fede ed i trasgressori della più elementare pietà umana possono far quel che vogliono con il corpo che avevano ucciso, ma essi non possono cancellare dai cuori sloveni il suo spirito.

Tutti i credenti sloveni, quelli che soffrono in patria come quelli che sono tormentati dall'esilio ricorrono con fiducia a lui chiedendogli protezione ed intercessione presso l'Onnipotente per superare le dure prove alle quali sono sottoposti.

In ogni luogo dove vivono Sloveni, la ricorrenza del 26 maggio è stata celebrata con Sante Messe e preghiere. La colonia slovena in Roma ha commemorato il quinto anniversario della morte del rev. Lambert Ehrlich con una Santa Messa letta dal rev. P. Anton Preseren, Assistente Generale S.J., nella sua allocuzione ha esaltato le virtù cristiane e sacerdotali, che del prof. Ehrlich avevano fatto un uomo santo e gli hanno infuso quell'eroismo soprannaturale che è PROPRIO AI MARTIRI DELLA FEDE.

(z velikimi crkami tiskalo uredništvo)

Al piedi
di questo santo monte
si incontrano
le tre principali
stirpi d'Europa:
latina, germanica e slava.

Invece di un cippo
di confine i nostri padri
hanno costruito
su questa cima
la chiesa di Maria.

E' l'unico confine
in Europa che
non divide,
ma unisce i popoli."

DR. LAMBERT EHRlich

* 18. IX. 1879 + 26. V. 1942

Am Fuße
dieses heiligen Berges
treffen drei europäische
Hauptstämme aufeinander:
Romanen, Germanen
und Slawen.

Statt eines Grenzsteines
errichteten unsere Väter
auf dieser Insel
eine Kirche,
ein Marienheiligtum.

Es ist der einzige
Grenzstein in Europa,
der die Völker nicht trennt,
sondern verbindet.

Ob temeljih te svete gore se stikajo tri pglavitna evropska plemena: Romani, Germani in Slovani. Namesto mejnika so naši očetje postavili na ta otok cerkev, Mariji v čast. To je edini mejnik v Evropi, ki narodov ne loči, temveč združuje.

Tekst priredili:
Slovenskega dr. Franc Vrbinc
Nemškega Ing. Vrečar in ing. Klinar
Italijanskega dr. Avguštin Kuk

Dr. Lambert Ehrlich A.D. 1933

96 LET ŽUPNIKA HOLMARJA.

Starosta koroških slovenskih duhovnikov in letošnji železomašnik (70 let duhovništva) g. Tomaž Holmar, župnik na Obirskem, je na veliko soboto, 14. aprila obhajal 96. rojstni dan. Ob tem izrednem življenjskem jubileju želimo g. župniku poseben božji blagoslov, ki naj ga še naprej ohranja zdravega in krepkega. Ob njej vi 70 letnici duhovništva, ki jo je obhajal v Dobri vasi 8. julija pa mu iz srca čestitamo in kličemo: "Bog Vas živi gospod župnik!"

Č.g. Franc Sodja – biseromašnik.

Ponižnost in skromnost sta bili vedno vrline duhovnika v starostnem Domu Lipa Franca Sodje, ki že od vsega začetka pripravlja naše ostarele rojake in rojakinje na odhod v posmrtno življenje.

Poznan in priljubljen med vsemi župljani obeh župnij v Torontu je 13. julija letos praznoval biserno mašo. Maj na kapela v Domu Lipa se je napolnila z verniki, na koro pa so se zbrali pevci in pevke obeh župnij ter mu prepevali med daritvijo svete maše. Z jubilentom so somaševali župnik Ivan Plazar ter v Domu živeča upokojena duhovnika in sobrata Jože Časl in Ivan Jan. Cerkevna pevka in kulturna delavka Nada Čemas, ki je marsikateremu slavljencu ali slavljenki zložila lepo posvetilo, je tudi gospodu Francu Sodji prebrala nekaj verzov. Njen recital je na violini spremljala njena hčerka Vesna.

Konec avgusta bo g. Franc Sodja izpolnil 87 let plodne ga življenja. Blaž Potočnik.

Ob lepima jubilejema gospodu Sodji iskreno čestitamo. Uredništvo in uprava S.D.

Slovensko državno gibanje pošilja slovenskemu narodu na pot k uveljavitvi njegove suverenosti, k uresničitvi lastne slovenske države svoje dolgoletne tihe sanje, svoja hrepenenja, svojo neomajno vero, svoje neutrudljivo delo, porojeno sredi tegob tujega okolja, ob stalni prisotnosti skeleče krivice razdedinjenja in razjedajoče bolečine ločenosti od domačega ognjišča. Naj bo vse to blagoslov iz kropilčkov naših domov razsejanih po vsem svetu, ki vanje lije svojo milost Marija Pomagaj z Brezij, naša spremljevalka, ki nam v svetu nadomešča Mater Domovino.

Za Slovensko državno gibanje:

Mate Roesmann Cleveland, Ohio	Ciril Mejač Washington, D.C.	Ludvik Jamnik Toronto, Ontario
Milan Pavlovčič Cleveland, Ohio	Anton Štukelj Ottawa, Ontario	Avguštin Kuk Toronto, Ontario
	Rudolph Čuješ Antigonish, Nova Scotia	
Vinko Pucko Argentina	Maks Dimnik Argentina	Tine Duh Argentina

MARTA JAMNIK-SOUSA,
PRESEDNICA SNZ V KANADI
PETDESETLETNICA

je bila letos veselo presenečena ob sprejemu za njen 50. rojstni dan, ki so ji ga pripravile sestre in obe hčerki. Nič ni vedela o tem in ko je vstopila v dvorano polno "mladih", naša druga generacija, nekaj mlajših, naša tretja generacija in precej nas starejših, so se ji od veselja orosile oči. Kakih 50-60 članov velike slovenske družine jo je z navdušenjem in z najboljšimi željami pozdravljalo. Lepo, zelo lepo je bilo ob tem srečanju in le skromen "Bog plačaj" ji je bil izročeni za vse veliko delo, ki ga Marta opravlja že dolga leta.

Veliko obetajoča, komaj 16 letna srednješolka je izgubila ljubečo in skrbno mamo in na mlada ramena ji je usoda položila težko breme skrbiti za očeta, brata in štiri sestrice, obenem pa študirati. Kako uspešna je bila pri vzgoji doma priča izredno lepa držina. Posvetila se je vzgoji kot učiteljica in še danes poučuje v slovenski šoli pri Mariji Brezmadežni. Kot aktivna voditeljica mladih skavtinj je že parkrat popeljala mladino v Slovenijo, da se jim lepa domovina starišev in starih starišev za vedno priljubi.

Kjer je potreba, Marta zelo rada priskoči na pomoč, zlasti še kadar gre za slovensko stvar. Vedno vedra, nasmejana in zgovorna naj nam vsem kot svetilnik na morju kaže jasno začrtano slovensko pot.

Bog Te živi Marta in Te ohrani še dolgo vrsto let!

Branko Maksimovič:
Quarterly magazine: Slovenia

"The Green Piece of Europe"

Branko Maksimovič urednik magazina Slovenia kaže več razumevanja za pionirje Slovenske samostojnosti kot je zapisal v magazinu Slovenia:

"In gratitude for what the many Slovenes abroad did in support of the independence of our country, the least that might be done would be to invite the prominent and deserving of our fellow Slovenes to the celebration of the tenth anniversary of the independent and sovereign Slovenia at the end of June, 1991", which of course did not happen.

1. Nagelj slovenski po svetu cveti, lepše cvetlice na tujem pač ni. Vihar domovine ga v svet je spihljaj, a on koreninam zvest je ostal. Za dom cveti, za dom dehti, po soncu stremi, mu svobodo želi.
2. Združil daljave in ceste sveta, kjer se pretaka kri naš ga srca. Orkan pod Triglavom pomiril se bo, spet vrne se nagelj v svojo zemljo. Za dom cveti, za dom dehti, po soncu stremi, mu svobodo želi.
3. Cvet mu uvene, vihar še divja, zemlja mu priča bo živ'ga srca. Pomlad ga priklicala spet bo nazaj, cvetoče dehtenje, živ spet bo maj. Za dom cveti, za dom dehti, po soncu stremi, mu svobodo želi.

DR. MARIJA ANA TOMAN
TISOVIC
POSLANKA NOVE SLOVENIJE
N.SI.
(KRŠČANSKE LJUDSKE STRANKE) :

"Umetna oploditev lahko hitro prestopi Rubikon"

Marija Ana Tisovic je nova poslanka v državnem zboru. Izvoljena je bila na listi dr. Bajukove krščanske ljudske stranke za okraj Slovenske Konjice.

V parlamentu je članica dveh parlamentarnih odborov - odbora za zdravstvo, delo, družino, socialno politiko in invalidov ter odbora za kulturo, mladino, znanost in šport. Je mati petih otrok, po poklicu pa je zobozdravnica.

Aleš Kocjan: Kako gledate na kloniranje?

M.Tisovic: "Osebnost ga zavračam, ker mislim, da narave ni mogoče prinašati okoli. Slednje se je pokazalo prav pri kloniranju, saj znanstveniki že ugotavljajo, da se klonirane živali prehitro starajo."

Uršulinke odprle otroški vrtec.

Ljubljanske uršulinke, ki bodo prihodnje leto obhajale 300 letnico prihoda v Ljubljano že nekaj časa obnavljajo del vrnjene samostanskega kompleksa.

Dejstvo, da so z denacionalizacijo dobile vrnjen del nekdanjega samostana, je uršulinke spodbudilo k želji da bi ponovno vzpostavile po vojni prekinjeno vzgojno delavnost prestižne vzgojne ustanove.

To pot bodo začele "ab initio" z otroškim vrtcem. V ta namen so ustanovile Uršulinski zavod za vzgojo, izobraževanje in kulturo. Začele so pripravljati vsebinski program vrtca (curriculum) v duhu ustanoviteljice uršulinskega reda ANGELE MERRICI in prilagodile svoj sistem metodi Montessori, poznani tudi v Kanadi, kjer je ustanoviteljica uršulinskega reda MARIE DE L'INCARNATION začela delovati že pred 400 leti.

Sestre upajo da jim bo uspelo odpreti prvi razred vrtca še pred Božičem, čeprav jim obnavljanje - po denacionalizaciji vrnjene kompleksa - dela skrbi, uršulinke so zbrale del sredstev za obnovitev iz svojih prihrankov.

Morda se bodo pa na svoje vzgojiteljice iz Ljubljane s hvaležnostjo spomnile tudi slovenska dekleta na ameriškem kontinentu.

TRIJE JUBILEJI Dr. EDIJA GOBCA

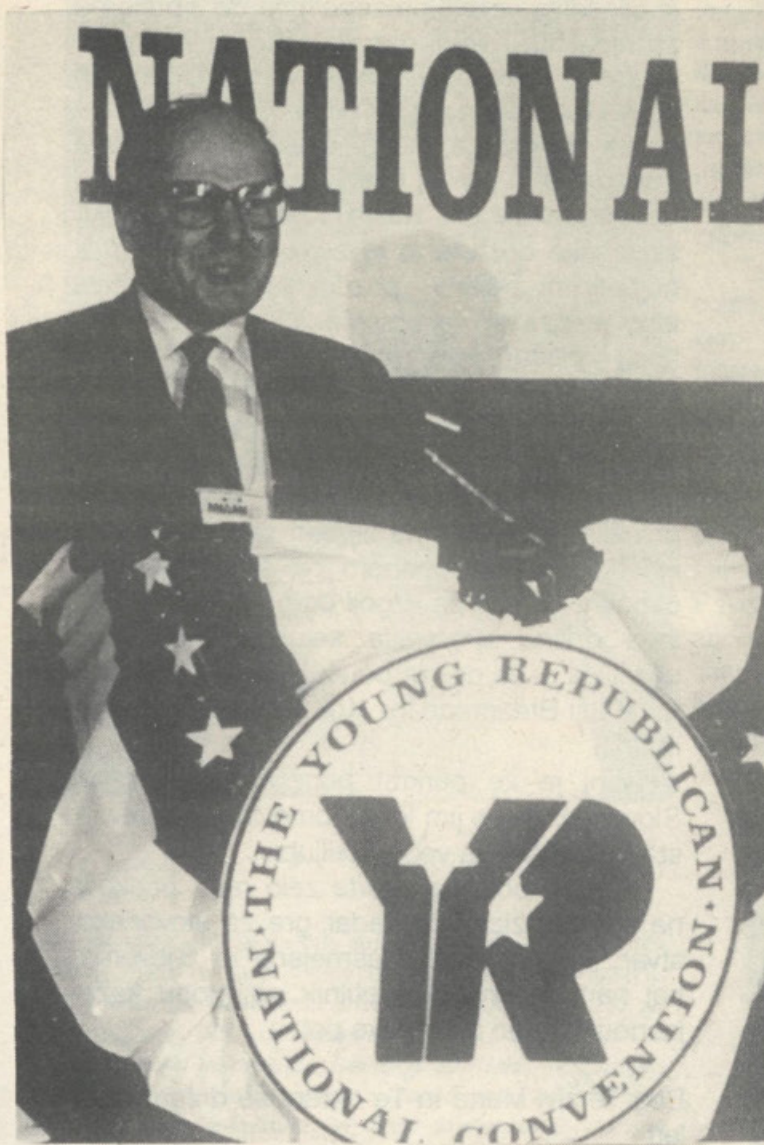
75. rojstni dan, 50 letnica Slovenskega raziskovalnega centra in 35. obletnica poroke.

V svoji značilni skromnosti je koncem julija neopazno praznoval 75. rojstni dan naš dolgoletni prijatelj dr. Edi Gobec: izreden Slovenec, zaslužni profesor, znanstvenik, pisatelj in priložnostni pesnik in velik dobrotnik mnogih slovenskih ustanov, ter neizprosni borec za resnično demokratično slovensko državo.

Delo dr. Edija Gobca je tako obsežno, da sega domala v vse konce sveta, kjer bodo živeli ali živijo ljudje slovenskega rodu. Malokje med Slovenci bi mogli najti rojaka, ki pri 75. letih zmore še toliko energije, volje in osebnih žrtev pri delu za večjo razpoznavnost, ugled in dobrobit vseh Slovencev. Doslej je napisal ali uredil 16 knjig, dvanajst od teh s slovensko tematiko, v predalih pa čaka še več za izid že v glavnem pripravljenih rokopisov. Bil je urednik gimnazijskega lista Naš cilj v Mariboru, lista Novi upi v taborišču Trani v Italiji, Akademika in Slovenskega visokošolskega zbornika v Ameriki in sourednik publikacije International Journal of Contemporari Sociology ter član uredniških odborov več ameriških mednarodnih žurnalov. Med njegovimi prispevki slovenskemu tisku je treba omeniti, da je Edi od vsega začetka sodelavec našega lista SLOVENSKA DRŽAVA, ki izhaja v Torontu in prav tako letos slavi petdesetletnico izhajanja.

Dr. Gobec je najprej poučeval na Ohio State University v Columbusu, nato pa v okviru programov University of Maryland, na Labradorju, kjer je vodil tudi tedenski vzgojni televizijski program, na Islandiji in Novi Furlandiji. Nadalje pa je bil profesor sociologije, psihologije in kulturne antropologije na univerzi v Kentu, Ohio, kjer je 25 let brezplačno poučeval še slovenščino in ustanovil vsakoletne Slovenske študijske nagrade. Predavanja, govore in razstave o Slovencih je imel širom po Združenih državah, v Kanadi pa v Kitchenerju, Hamiltonu in v Torontu, kot povabljen gost avstralske slovenske skupnosti pa še v Sydneyu, Canberri, Brightu in Melbournu. Od junija 1951 posveča domala ves svoj prosti čas raziskovanju slovenske prisotnosti in še posebej slovenskih dosežkov v svetu in je skupaj s sodelavci ustvaril dragocene arhive, iz katerih še upa napisati svoj življenjski opus o slovenskem doprinosu svetu.

Pri vsem tem ogromnem delu je mnogo let s predsednikom založbe EURAM Books dr. Ferdinandom Kolednikom kot tajnik iste založbe poal razširjati prevode slovenske književnosti. Med dr. Gobčevimi knjigami naj omenimo

Profesor Edi Gobec je 12. julija 1991 kot povabljen gost na Narodni konferenci mladih republikancev v Miami, Floridi, govoril množici delegatov, politikov, dip-lomatov in novinarjev o Sloveniji in njeni pravici do samostojnosti. Udeležen ci so govor stoji nagradili z navdušenim ploskanjem. Govor "Myths and Facts about Slovenija" je ponatisnilo tudi več listov in revij v Ameriki, Kanadi, Australiji in drugod. Uradna zastopnika Republike Slovenije so ga predložili vladam ZDA, Kanade, Australije in Nove Zelandije. Gobčev raziskovalni center pa ga je skupaj s pismi razposlal še vladam in di plomatom številnih drugih držav, med njimi Islandije, ki je med prvimi priznala neodvisno Slovenijo.

njegovo monumentalno delo Slovenian Heritage v treh izdajah, življenjepisno knjigo o senatorju Franku Lauschetu, monografijo o glasbenem pedagogu Antonu Šublju in pri Mohorjevi izdano slovensko knjigo o pesniku in skladatelju Ivanu Zormanu, prvo angleško Antologijo Slovenske ameriške književnosti in socialno psihološko študijo Adjustment and Assimilation of Slovenian Refugees, ki je izšla pri Amo press v New Yorku. Že leta 1958 pa je napisal osrednje besedilo za knjigo – This is Slovenia, ki je izšla v Torontu. Edi Gobec je tudi avtor največ prispevkov o Slovencih v ameriških enciklopedijah.

Edijevemu jubileju 75. letnice rojstva in 50. letnice garanja kot ustanovitelj in ravnatelj Slovenskega ameriškega raziskovalnega centra je treba dodati še tretji jubilej, 35.letnico poroke, kjer želimo posebej izraziti priznanje njegovi ženi Mileni. Ne samo, da je v slovenskem duhu vzgojila tri hčerke in nad 20 let poučevala slovenske tečaje, ampak je s sodelovanjem sestre Brede in moža Edija napisala dva obsežna Učbenika slovenskega jezika za angleško govoreče, ki sta izšla v več izdajah. Oba, Edi in Milena opravljata svoje narodoljubno delo vsa leta zastoj in ga še marsikdaj sama tudi financirata.

Gospa Milena, ki poklicno poučuje francoščino, zadnja leta pa predvsem latinščino, je bila lani izbrana za srednje-šolsko "Teacher of the year" za vso državo Ohio in so jo po častili na banketu v Toledo. Vseh 35 let, odkar je poročena pomaga Ediju pri zbiranju in urejevanju arhivov, lektoriranju in drugemu delu.

Ker oba odlikuje dobrosrčnost, nas ta odlika nujno privede še na eno področje: dobrodelnost. Ker delata v duhu krščanske nauka, naj ne ve leвица, kaj deli desnica, ve za njuno karitativno delo samo Bog in bo zapisano le v knjigi življenja.

Prepričani smo, da bodo Edijevo in Milenino delo, zdaj dostikrat premalo upoštevano, pravilneje in pravičneje ocenili bodoči rodovi, katerim bosta zapustila neprecenljivo kulturo in zgodovinsko bogastvo. dr.S.S.

Čestitkam dr. Ediju Gobcu in gopej Mileni se ob treh lepih jubilejih pridružuje tudi uprava in uredništvo S.D. z željo, naj ju dobri Bog ohrani med nami se mnogo let.

Priljubljena angleška kraljica "Mati Elizabeta", kot jo imenujemo, je letos 4. avgusta praznovala STOPRVO OBLETNICO SVOJEGA ROJSTVA. Sama sicer ni bila kraljevega rodu, vendar se je 1. 1923 poročila z George-om, sinom angleške kraljice Viktorije. Ob njem je živahno in lepo vladala od 1. 1937 naprej in po njeni zaslugi sta postala najbolj priljubljena vladarja angleškega naroda. Njuna starejša hči je sedanja kraljica Anglije Elizabeta II.

K visoki obletnici čestitamo kraljici materi Elizabeti in ji želimo še kaj lepih let.

PRIČE KRUTEMU MOLKU

V maju so maturanti klasične gimnazije 1940/41 v Ljubljani obhajali šestdesetletnico mature (pravza prav 'vincitori nostri' so nam jo podarili). Odsotni smo bili deležni pisanih spominov naših vrljih govorcev. (Thank you for the memories) – Uspeli smo z nemalim trdom. Kako – vsak zase ve. Dosegli bi še več, pa so se nekateri od nas vse prehitro poslovili. Spomin nanje živi v nas, z nami so za vedno.

Kako bi mogli pozabiti pokojne Mitjo Šarabona, Balantiča, Račiča in druge? Delili smo si dobro in slabo vsa leta študentskega življenja.

Pa vendar - Mitjo tako malokrat omenjamo. Spominjam se mirnega poeta, lepega obraza s klasično grškim profilom, elegantnih potez in neizmerne vljudnosti, ki je mnogokrat nenapovedan prišel k nam na dom s popisanimi listi svoje nežne lirike. Sramežljivo me je prosil za oceno.

Bili smo mladi, še nezreli za resno poezijo. Kljub vsemu bilo je lepo tedaj, ko smo se znali bodočnost graditi v oblake. Zadnji dan šolskega leta Mitje ni bilo z nami. Na maturitetni fotografiji ga zato pogrešamo.

Šest desetletij po maturi se usoda Mitje Šarabona bere kot drama s tragičnim koncem nekega zelo plodnega, skoro vsem neznanega

življe nja. Zapisan je bil molku, molk ga je uničil.

Rojen je bil 6. avgusta 1922 v Ljubljani, umrl 15. septembra 1987, po dolgi, mučni bolezni v Begunjah, kjer je tudi pokopan. Prvič je začel objavljati v Domu in Svetu (1942). Leta 1944 je izdal dve drobni lirični zbirki Bolečina in Nema radost, istega leta se je močno izpostavil s pozitivno oceno Balantičeve zbirke V ognju groze plapolam in s prigradnično pesmijo posvečeno pesniku-sosolcu Francetu Balantiču. S tem si je zelo otežil položaj, hkrati pa se zavezal uresničitvi Balantičeve zamisli o sonetnem vencu sonetnih vencev. Študenti slavistike in ljubitelji poezije so skrivaj v tipkopisu prebirali Šarabonove pesnitve. Mitja je moral vse to plačati s služenjem v kazenskem bataljonu, katerega posledice so bile tako hude, da jih ni mogel nikoli preboleti.

Najsvetlejšje trenutke je Šarabon doživljal ob natisu (pri DZS) Sonetne ga venca sonetnih vencev leta 1972. Kasneje je želel ponatisniti še več sonetnih vencev (do takrat že trideset) vendar brez uspeha. Zato jih je začel izdajati v samozaložbi kot n.pr.: V začetku je bila beseda, Mir vsepozabljenja, Ob mrtvih pticah sam, Avtoportret itd. ter zbirke Svetle misli (1972), Elegije (1972), Prostor in čas

(1972).

Basist Ladko Korošec mu je našel zaposlitev pri ljubljanski operi, kjer je Mitja od 1950 leta dalje objavil okoli 50 priredb in prevodov člankov o opernih delih, prav tako odlomke prevodov opernih libretov. Pripravljaval je tudi za Radio Ljubljana vezne izvirne verze ter prevajal številna o perna besedila.

Ob Šarabonovi smrti se je Tone Pavček presunljivo poslovil od njega s člankom Beseda o molku nekega življenja. Ob 70-letnici rojstva se ga je spomnil prof. France Pibernik s člankom v Slovincu: Spominski trenutek za Mitjo Šarabona, pesnika in tradicionalnega humanista.....

Mitja ponosni smo, da smo Te imeli v svoji sredi. Čas je, da nehamo z molkom in gluhoti skoraj že ob 80-letnici Tvojega rojstva in Te privedemo iz osame kulturnega molka!

Naj se Ti izpolnijo želje, kot si jih nam nekoč namenil: "Ljudje, ljudje, dobrota in ljubezen – naj v dušah vam razpreta zlato plast, - ujameta naj v svojo vas oblast, - da nihče več ne bo na brata jezen".

Tvoja sošolka S.Z.S.

č.g. TONE ZRNEC OSEMDESETLETNIK.

V prvem mesecu tretjega tisočletja je Tone Zrnec, duhovnik družbe sv. Vincencija Pavelskega, dopolnil osemdeset let življenja. V senci turjškega gradu, v škocianski fari, v sosesčini rojakov Primoža Trubarja, Josipa Stritarja, in Franca Levstika so tekla njegova otroška in mladostna leta. Iz viharja komunistične revolucije v Sloveniji je v Rimu dozoreval njegov duhovniški poklic. V letu 1947 je tam bral prvo sv. mašo in dokončal študije na Gregorijani.

Prva povojna leta je preživel v Španiji in se družil s slovenskimi študenti-begunci. V španskih župnijah je poleg duhovniške službe spoznal se drugi božji dar-čut za kulturo petja in glasbe. Na vseh svojih postajah je misijonar Zrnec ustanavljal župnijske in mladinske zборе ter prinašal svojim vernikom vsestransko kulturo duha in srca. L. 1950 odide v Južno Ameriko, v Argentino in Čile, kjer do leta 1959 deluje s sobratih lazaristi.

V avgustu leta 1959 nastopi službo kaplana pri Mariji Pomagaj, prvi slovenski cerkvi v Kanadi in postane njen župnik v l. 1969. V njegovem času doživlja torontska skupnost višek mlade rasti in zlato dobo

kulturnega življenja. G. Zrnec vodi slovensko šolo, sestavi nove učne knjige, odpre knjižnico, prireja koncerte, mladinske igre in spevoigre z mogočnim mladinskim zborom in glasbeniki. Kot župnik skrbi za duhovno vzgojo mladine (Marijina družba, skavti, mladinski klub). Po načrtih arh. Jožeta Kregarja prenovi notranjšnico cerkve Marije Pomagaj in jo opremi z umetninami kiparja in osebnega prijatelja Franceta Goršeta (Kristus Kralj z angelom, Žalostna Mati božja, in sv. Terezija Deteta Jezusa v prezbiteriju, sv. križev pot, Marija Breznadežna). Tone Zrnec je s knjigo Po Baragovi deželi (1969) in filmom Sledovi (1981) prikazal Slovencem veličino svetniškega škofa Barage, za katerega beatifikacija je v svojem času bil vicepostulator. Omenim – dvajsetkrat je prepotoval Baragovo deželo ob Velikih jezerih severne Amerike. Dvajset let pri Mariji Pomagaj je za zvestega dihovnika gotovo najlepši, najbogatejši dar Bogu in vernemu ljudstvu.

V l. 1979 mu redovno predstojništvo naloži službo duhovnega pomočnika v župniji Braznadežne, odkoder misionari med

Slovenci po Kanadi, nadaljuje z delom za Baragovo zadevo in z duhovnim vodstvom cerkvenih organizacij. L. 1982 prevzame vodstvo mesečnika *Božja beseda*, ki izhaja v Torontu že od l. 1949. Njegova modra in resna beseda v pridigah in spovednici se dotakne mnogih duš in src, ki iščejo tolažbo in smisel življenja.

To neskončno iskanje odseva tudi v tisočih fotografskih slikah, ki jih je Tone Zrnec ujel v kamero na vseh poteh svojega življenja; zgodovina starih ameriških ljudstev, Baragova dežela, lepote slovenske zemlje in običajev, podoba krščanstva v cerkvah in umetnosti, čudeži božjega stvarstva v naravi - prelivanje barv, svetlobe in časov... Kakšna lepota in veličastvo je Bog, čigar odsev najdemo že v malem pomladnem cvetu in listu" (T. Zrnec)

Za lazarista Toneta Zrneca veljajo pesnikove besede "Ne samo, kar veleva mu stan, kar more, to mož je storiti dolžan"

Najvišji Duhovnik naj mu nakloni še mnogo zdravih in uspešnih let in prisrčna hvala za Vašo navzočnost med nami.

Anica Resnik.

OSEMDESETLETNA Zaslužna slavijanka ANICA

RESNIK je znana Slovenka, Kanadčanka, ki poleg številnih dejavnosti tudi zvesto zapisuje KRONIKO slovenskega življa v Torontu od prvih beguncev do kasnejših priseljencev. Ne sili se v ospredje, zato je prav, da jo ob visokem slavju поблиže spoznamo.

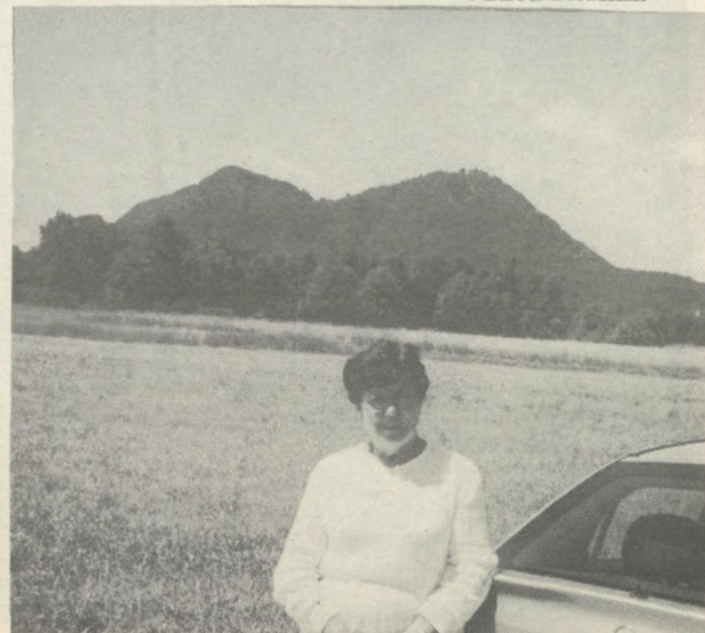
Anica je bila rojena 24. julija 1921 v Stožicah pri Ljubljani v družini Jakoba in Ivane Naglič. Življenje je delila se z dvema bratoma in sestro. Z ljubeznijo se spominja življenja svoje globoko verne družine, ki jo je vodilo k skupnemu delu in veselju za vzvišene ideale vere in kulture.

Po osnovni šoli na Ježici je obiskovala

uršulinsko gimnazijo v Ljubljani. Njena tiha želja je bila študij slavistike in zgodovine. Vojna ji je preprečila doseči cilj. Na trgovski akademiji, kjer je diplomirala, je profesor dr. Anton Slodnjak spoznal njen talent in jo spodbujal k pisanju.

Maja, usodnega leta 1945, se je Anica pridružila beguncem pred morilci, ki so ji grozili s smrtjo. Preko Vetrinja, Št. Vida ob Glini, Kellerberga in Spittala je 1948. leta dosegla z ladjo obalo Kanade, in z vlakom končni cilj - Toronto. Po dveh letih se je poročila z Rudijem Resnikom. Skupno sta vzorno vzgojila šest otrok.

Anica še danes živi v Torontu in je

Smarna Gora in Grmada v ozadju g. Anice Resnik

DOLENČEVA MAMA.

Kdo ne pozna Dolenčeve mame, pridne, delavne, pristne slovenske žene in matere!?

V Torontu, v krogu številne družine, sredi domače skupnosti pri Mariji Pomagaj je Marjana Dolenc v marcu praznovala 85. rojstni dan. Leta 1916 je prvič zadihala sveži zrak polhograjskih Dolomitov Tam v Črnem vrhu je preživela otroška in mladostna leta, se navadila trdega dela na posestvu Franca in Katarine Košir. Leta 1943 je Marjana, rojena Maček stopila v zakon z domačinom Lojzom Dolencem. Sredi vojne sta začela novo družino. Kmalu po poroki so Nemci odpeljali očeta in ga kot talca ubili pri Škofji Loki. V maju 1945 je mlada mati z dvema otrokoma zapustila domači kraj in odšla z možem in tisoči slovenskih beguncev na drugo stran Karavank na vetrinjsko polje, Lienz in pozneje v Spital na Dravi. Nad vsemi revnimi, brez pravic in doma je v avstrijskem taborišču razprostirala svoj plašč brezjanska Marija Pomagaj. V taboriščni kapeli je slovensko ljudstvo tista davna leta prejemale tolažbo in pomoč. Nekaj let je minilo, da je življenje steklo v novo smer. V začetku l. 1949 je mlada mati s štirimi otroki zapustila taborišče in z letalom preko Anglije dosegla novo deželo KANADO.

Mož Lojze je pred njenim prihodom služil enoletno obvezno delo na kanadskih železnicah. Našla sta prvi dom v Torontu in postala zvesta člana novoustajajoče slovenske skupnosti. Lojze je kot marljiv in podjeten zidar skrbel za rastočo družino, ki je kmalu štela devet otrok, štiri fante in pet deklet. Mama Marjana je poleg dela za družino kmalu našla še drugo opravilo - peko potic in krofov. Kot gospodinjica pomočnica je mnogo let spremljala kuharico Minko Hace pri delu v slovenskem domu, na gostijah, banketih, letoviščih itd.

Za Božič napeče po naročilu do tristo potic. Ima svoj recept. Iz devet kg moke napravi enkratno testo za najmanj petnajst potic; nadev je po navadi orehov. Krofi imajo pristen domač okus. Enkratno testo je za 100 krofov in nič manj.

V porovoru s hčerko Marijo zvemo, da mama pripravljala vso testo brez strojev in drugih pripomočkov s kratko debelo leseno žlico, ki jo je Marija prinesla z misijonskega dela na Madagaskarju v Vzhodni Afriki, v letih 1971, 1972. Pridni mamini roki se pa najbolj prilega še ena starejša domača žlica, ki so jo v letih oblikovali njeni prsti.

Tako je Dolenčeva mama, vedno z nazaj zavezano ruto -v nedeljah pa po nedeljsko pod brado - skromna, tiha, pobožna in prijazna kot slovenska žena v Gasparijevih slikah.

Sedaj je že vdova. Mož Lojze je umrl 2. marca 1985. Sedemnajst vnukov in vnukinj ter dva pravnuka ji keajšajo dolgčas. Draga, ena izmed snah pravi, da se vsako nedeljo najmanj dvajset domačih zbere pri mami.

Za visoki rojstni dan želimo Dolencevi mami zdravje, mir srca in zadovoljstvo nad dobro opavljenim delom za družino in vso slovensko skupnost v Torontu.

ROMANJE V MIDLAND

V nedeljo, 9. septembra smo spet romali k cerkvi kanadskih mučencev in slovenskemu spominskemu križu. Naše trinpetdeseto srečanje je potekalo v molitvi, pokori in premissljevanju.

V l. 1949 je mala skupina Slovencev iz taborišča Spittal ob prvem letu obveznega dela v novi deželi Kanadi prvič romala na ta kraj v zahvalo za življenje, v spomin 12 tisoč domobrancev in drugih žrtev komunizma na slovenski zemlji. Lojze Rigler in pokojni Stanko Lamovšek, ki sta takrat še delala na kmetiji, sta dva izmed prvih romarjev.

Svetišče kanadskih mučencev, francoskih jezuitov, ki so v prvi polovici sedemnajstega stoletja širili katoliško vero iz teh krajev po Kanadi, praznuje letos petinsedemdesetletnico, odkar so se odprla vrata romarjem, ki vsako leto obiskujejo ta lepi kraj ob zalivu Georgian Bay na južni strani Huronskega jezera.

Od maja do oktobra letos bo enaindvajset narodnostnih skupin, ki jim je Kanada postala nova domovina, obiskalo ta kraj in v lastnem jeziku častilo Boga. Po hribu za cerkvijo štirinajst kapelic spremlja romarje ob molitvi križevega pota. Na široko odprti ravnini spet narodnostne kapelice in sveta znamenja spominjajo na trpljenje njihovih mučencev in slavo božjo.

Letošnje romanje je vodil ljubljanski pomožni škof Andrej Glavan. Pri slovenskem križu je v kratkem nagovoru pokazal na žrtve domobrancev in slovenskih mučencev. Ob desetletnici slovenske države se jim zahvaljujemo za njihov dar življenja domovini. Zahvala tudi vsem onim, ki so v skrbi za življenje zapustili dom, prenašali breme brezdomstva in v tujini ostali zvesti narodu, veri in kulturi.

Jože Jaklič in Tone Štih sta s polaganjem venca pod križem počastila spomin pokojnih. Lojze Rigler je pozdravil zbrane in se zahvalil

ANICA RESNIK

Nadaljevanje s st. 7.

aktivna na vseh področjih kulture povezane s Slovenci v Kanadi, zlasti v Torontu. Sledimo njene nštete pisne stvari: za pripravljalni odbor Doma Lipa, za Slovensko letovišče, za Katoliško žensko ligo pri Mariji Pomagaj, pa tudi dopise v Božji besedi, v Slovenski državi, v Ameriški domovini, v Družini in Glasilu.

Povdarja: "Pripovedujem o načrtih, delu in uspehih slovenskega ljudstva, o idealnih posameznikih, ki ohranjajo našo kulturo in narodno zavest v modernem multikulturnem svetu, tem je namenjena sleherna moja pisna beseda".

gospodu škofu za modre besede. Program komemoracije je vodil ing. Ciril Pleško. Po recitaciji odlomkov iz "Črne mase" (Anica Resnik) je moški zbor Naceta Križmana zapel nekaj domoljubnih pesmi in skupno z ljudstvom domobransko "Oče, mati in sestre" Franc Dejak, rešenec iz Kočevskega Roga, je v spominskem govoru terjal od nove slovenske države, da vrne pravico do imena pobitim domobrancem, prizna krivdo komunistične revolucije in očisti slovensko zemljo ruševin petdesetletnega enoumja.

Ciril Pleško je vodil molitve križevega pota. Pesem in molitev sta objemali znamenja Jezusovega trpljenja. Ob enih popoldan se je prostorna cerkev napolnila za sveto mašo. Iz vseh bližnjih in daljnih krajev so prišli romarji, starejši in mlajši, največ iz Toronta. Vse veže pobožna misel, spomin davnega trpljenja našega ljudstva in prošnja za srečnejše čase v mladi slovenski državi.

Škof Glavan je mašno pridigo navezal na nedljski evangelij o trpljenju in božjem usmiljenju. Župnika slovenskih torontskih župnij Tine Batič in Ivan Plazar in kaplan Roman Travar so somaševali s škofom. Pri delitvi sv. obhajila je pomagal še g. Franc Turk. Mogočno ljudsko petje pri maši in še posebno pri lavretanskih litanijah Matere božje nas vedno spominja na božje pote Brezje, Sveta Gora, Ptujka Gora, kjer pobožno zaživi slovenska duša in se sproščena dvigne v slavospev Mariji in Njenemu Sinu.

...Na slovenski zemlji raste nov rod iz ubitih življenj domobrancev in pričevalcev vere, rod, ki danes roma v tisočih k Mariji na Brezje in Njenim cerkvam po vsej naši zemlji, ki živi za novo, bolj krščansko Slovenijo...Bolečina je prešla in mir je pod zemljo, ostal je svet spomin. Iz nebes prihaja Luč...Skozi meglo zemskih zmešnjav, strahu in nemira sveti na pot k večnemu snidenju pri Bogu. Podajmo si roke za to skupno pot... Anica Resnik.

Vse blagoslove rojakinji pesnika Silvina Sardenka! Anica Resnik - Tvoja dela bi obogatila dvakratno število Tvojih let! Cestitamo!

Ostajamo Tvoji dolžniki za bogate prispevke Slovenski državi! Uredništvo.

Križev pot molijo slovenski romarji

KRONIKA BREZMADEŽNE V TORONTU

V nedeljo, 16. septembra, je torontska fara Brezmadežne s čudodeljno svetinjo praznovala štirideset let duhovnega in kulturnega življenja v župniji Brezmadežne.

Ob desetih dopoldne je ljubljanski pomožni škof prevzvišeni Andrej Glavan ob asistenci župnika Ivana Plazarja in kaplana Romana Travarja daroval slovesno sveto mašo. V pridigi se je zahvalil pionirjem, živim in mrtvim, ki so sredi novega sveta ustanovili krščansko skupnost, ki se veseli vsake duše, ki išče in najde Boga.

Okrog štiristo ljudi je pri kosilu v župnijski dvorani spremljalo slavnostni program, ki ga je vodil Darko Medved. Predsednik cerkvenega odbora Florjan Markun je pozdravil navzoče. Pri maši in v dvorani je prepeval mladinski zbor Novi rod (voditeljici Mojca Končan-Dimperio in Carol Stajan-Laplante) in združeni pevci obeh župnij. Nastopila je še folklorna skupina Mladi glas (Nevenka Stajan).

Marjan Smolej je po župnijski kroniki in raznih zapisih sestavil zanimivo poročilo in ga skupaj z Marjanom Ulčarjem in Andrejem Pahuljem ob spremljavi skioptičnih slik predstavil navzočim.

Sledi nekaj glavnih podatkov iz tega poročila: Ideja nove slovenske župnije ima izvor že leta 1958 v prvi slovenski župniji v Kanadi pri Mariji Pomagaj. V tem času so se mnoge mlade družine začele naseljevati v novem zahodnem delu Toronta. Skupina pionirjev z župnikom dr. Jakobom Kolaričem – Stane Ulčar, Lojze Petrič, Ludvik Stajan – so začeli z organizacijo sestankov za novo cerkev in nedeljskih maš v kanadski cerkvi Kristusa Kralja na Lakeshore Blvd. 80 mladih družin je tam začelo z rednim cerkvenim življenjem in poukom svojih otrok.

V letu 1959 so od Toneta Ferkulja kupili zemljo za bodočo cerkev.

1. septembra 1960 je torontski kardinal James C. McGuigan uradno ustanovil župnijo Brezmadežne, Jože Kastelic je Janezu Kopaču in Francu Sodji kupil hišo na Brown's Line st. 747 za župnišče in slovensko šolo. Z gradnjo dvorane in cerkve so takoj začeli. Takrat je gradbeni odbor vodil Tine Tekavčič, gradbena dela pa je prevzel John Tratnik. Župljani so zbrali vsa potrebna finančna sredstva in s prostovoljnimi delom dosegli, da je bila v februarju 1961 dvorana pripravljena za prvo sveto mašo in blagoslovitev. V nedeljo 28. maja pa je v novi cerkvi bila prva daritev.

Načrte za cerkev je izdelala družba arhitektov Fisher in Tedman. Notranjščino cerkve krasijo dela kiparja Franceta Goršeta (križev pot, božične jaslice, kipa Marije in sv. Vincencija) V letu 1963 je bilo k cerkvi dozidano župnišče, v letu 1974 razširjena dvorana s kuhinjo in novimi protori za šolo in organizacije v drugem nadstropju.

V l. 1967 so prišle k Brezmadežni Marijine sestre iz Slovenije in se l. 1977 vselile v lastno hišo na Lunness Rd. Sprva je bil njihov namen skrbeti za bolne in ostarele, kar je sedaj poleg skrbi za cerkev njihovo poglavitno delo v Domu Lipa.

L. 1982 so podjetni Slovenci postavili še eno stavbo na Lunness Rd., Misijonsko hišo, kjer se ustavijo slovenski misijonarji in duhovniki na svojih potovanjih.

Župnija Brezmadežne s čudodelno svetinjo je duša in srce slovenske srenje. V štiridesetih letih se je tu razvilo bogato duhovno in kulturno življenje. Župnijska cerkev je dom, odprt vsakemu, ki išče Boga, Njegovo ljubezen in mir, je postaja kjer se ustavi trudni popotnik, da si nabere moči za življenje in prisluhne molitvam in melodijam vernega ljudstva. Tu se sreča z Bogom v zakramentih in postane Njegova priča v svetu.

Domača cerkev nas spremlja od rojstva do smrti...

V cerkvi Brezmadežne so darovali prvo sveto mašo duhovniki: l. 1964 Jože Plevnik, jezuit, sedaj profesor teologije in sv. pisma na torontski in ljubljanski univerzi, l. 1970 Jože Božnar, sedaj župnik pri sv. Vidu v Clevelandu USA, l. 1973 Stanko Rozman, jezuit, sedaj misijonar v Zambiji, Afrika, l. 1979 Marko Lavrenčič, župnik v torontski nadškofiji, l. 1980 Valentin Batič, sedaj župnik pri Mariji Pomagaj, Toronto, l. 2000 Janez Likozar, duhovnik torontske nadškofije.

Na žalost ni ženskih poklicev. Priljubljena sestra Miranda Kavčič je umrla l. 1996. K Sionskim sestram je vstopila s. Marija Babič, ki je od zgodnjih mladih let bila aktivna v cerkvenih organizacijah. Hvala Bogu!

Pri Brezmadežni smo v l. 1976 počastili našega rojaka Alojzija Ambrožiča ob imenovanju za škofa, l. 1986 ob posvečenju za škofa koadjutorja torontske škofije, kot nadškofa v l. 1990 in v l. 1998 ob papeževem imenovanju za kardinala svete katoliške cerkve.

Janez Kopač je vse do upokojitve v l. 1988 bil vzoren vodnik. Umrl je na Veliko nedeljo 1994. Sedanji župnik Ivan Plazar s Tonetom

Zrnecem in Romanom Travarjem varuje luč vere in se trudi, da ta zasije mnogim, ki tavajo v moderni temi in zmedi in posveti na pot v domačo cerkev. Pri tem delu mu pomagajo poleg duhovnikov kaplanov zvesti župljani, predvsem člani župnijskega sveta, Katoliška ženska liga od začetka župnije. (Prva predsednica je bila Mara Osredkar-Tratnik osem let s presledki, Marija Šteblaj dvanajst let s presledki, sedanja predsednica je Maksa Žagar) Župnijska dekanija za obiske bolnih in osamljenih (predsednik Jože Cesnik), Misijonski krožek – letna tombola za Madagaskar, Molitvena skupina.

L. 1960 je g. Franc Sodja ustanovil cerkveni pevski zbor. Prvi organist je bil Nace Križman, ki še danes vodi cerkveno petje, organist je Andrej Pahulje.

Tekom let so prepevali dekliški in mladinski zbori Kristal – Marija Babič z orkestrom Matije Lebarja, Odrmev Slovenije (g. Tomaž Mavrič, Andrej Pahulje), otroški zbori slovenske šole (Blaž Potočnik, Andrej Pahulje, pokojni Jože Osana), Otroški kotiček (Mili Ulčar in Marinka Jereb), Fantje na vasi (Nace Križman), sedaj pa že dve leti prepeva mladinski zbor Novi rod (Mojca Kočan-Dimperio in Carol Stajan-Laplante)

V župniji ze od l. 1959 obstoja Slovenska šola, Franc Cerar je bil ravnatelj od l. 1962 do l. 1983. Sedanji ravnatelj Blaž Potočnik vodi še dodatni tečaj za odrasle.

Skavti so v župniji od l. 1963 in skavtinje od l. 1965. Prvi voditelji so bili Franc Cerar in Blaž Potočnik, Elsie Kranjc, Cvetka Jereb Andrejas, Marija Tratnik Osredkar.

L. 1965 ustanovi g. Sodja Mladinski klub, prvi predsednik Marjan Ulčar, potem sestri Mili in Vanda Koščak.

V poznejših letih organizira g. Tomaž Mavrič Slovensko igralsko skupino. Folklorni skupini Mladi glas in Planika pa vodita Nevenka Slavinec-Stajan in Mary Tratnik...

...Ob koncu štiridesetih let je župnijska skupnost pri Brezmadežni hvaležna svojim ustanoviteljem. Naj bodo njihove žrtve in delo, ki je bilo preloženo sinovom in hčeram v pogum mlajši slovenski generaciji....

Lahko smo ponosni na dvorano, cerkvena poslopja, Dom Lipa, Slovensko letovišče, vendar župnija niso samo le stavbe in število ljudi. Župnija je živ organizem, cigar življenjska moc je odvisna od složnosti, sodelovanja in duhovnosti njenih članov....

Anica Resnik.

STAROSTNI DOM LIPA

V soboto 10. novembra so se prijatelji slovenskega starostnega doma zbrali na letnem banketu pri Brezmadežni v New Torontu. Darko Medved, sedanji predsednik upravnega odbora, je pozdravil vse navzoče. Dom Lipa - Slovenian Linden Foundation - je od leta 1985 dosedaj največja samostojna slovenska ustanova, priznana od ontarijske vlade za življenjsko, vzdrževanje starejših Slovencev. Maja 1987 je bilo poslopje Doma Lipa vredno štiri milijone dolarjev na trgu nepremičnin. Je last slovenske skupnosti, ki vsako leto na občnem zboru izvoli in potrdi odbor Slovencev za nadzor in pravilno delovanje doma. Za vse odbornike je častna, brezplačna služba skupnosti, neprecenljiv in plemenit dar Domu Lipa, ki je zgrajen popolnoma iz darov kanadskih Slovencev. Ontarijsko ministerstvo za zdravstvo in socialno skrbstvo nadzoruje delovanje doma in delno krije današnje stroške.

V Domu Lipa bo z novim prizidkom, ki bo odprt v juliju 2002, prostora za sto (100) oseb, razdeljenih v dva oddelka: ostareli stanovalci (residents) in onemogli, ki potrebujejo celodnevno oskrbo (extended care). Za Božič 1987 je tedanji torontski škof koadjutor dr. Alojzij Ambrožič blagoslovil poslopje in novo kapelo. Umetnik Tone Jemec jo je okrasil s kipom Vstalega Kristusa v glavnem oltarju in s križevim potom.

V januarju 1988 se je tam naselil prvi stanovalec g. Franc Sodja, kmalu za njim pa še 14 oseb. G. Sodja je še danes skupaj z g. Ivanom Janom duhovni vodja Doma Lipa, ki s ss. Mirto in Veroniko skrbijo in delijo duhovno tolažbo in mir sedanjim stanovalcem.

Med starostnimi domovi v Torontu zavzema Dom Lipa visoko mesto priznanja in ugleda pri mestnih in pokrajinskih oblasteh. Vsesplošen red in čistoča, poslovanje, zlasti še številni prostovoljci in prostovoljke v vseh oblikah delovanja, stalno duhovno vodstvo in navzočnost sester dajejo domu odlično spričevalo in zgled sličnim ustanovam v Torontu. Prav ta karitativnost, uspešnost in ugled v skupnosti, vsa ta socialna zavest je vabilo in vez, ki današnjega prdsednika Darkota družita z Domom Lipa. Odzval se je vabilu in prosnji župnika Janeza Kopača in l. 1993 prevzel to odgovorno mesto, kjer uspešno in odlično vrsi svoje delo. Po njegovih lastnih besedah, sta mu poleg drugih odbornikov v veliko pomoč odvetnik Anthony Klemencic in hisna zdravnica dr. Elizabeta Kocmur, voditeljica odbora za povečanje doma.

Dolga je vrsta dobrotnikov, podpornikov, prostovoljnih delavcev, ki so pomagali graditi Dom Lipa in ga še podpirajo vse od prvih začetkov v l. 1975. Imena Jože Kastelic, mentor, nadzornik vseh preteklih in sedanjih gradbenih del, arhitekt Franc Levec, ki skrbi za Dom Lipa kot za svoj lastni dom, inženir Franc Markež, praktični strokovnjak, pokojni Lojze Babič organizator nabiralnih akcij in prostovoljcev, Miro Rak, prvi organizator "Walkathona", dr. Stane Bah, prvi administrator Doma Lipa, uspešni predstavnik pri kanadskih oblasteh, ki je v l. 1992 pridobil Domu Lipa Nursing Home License - so z zlatimi črkami zapisana v zgodovino Doma Lipa.

Ker Slovenci od l. 1988 niso nikdar zasedli vseh 64 postelj (34 samskih in 30 za onemogle) je bila uprava zaradi zdravega gospodarskega položaja prisiljena sprejemati prebivalce drugih narodnosti, predvsem Slovence. Danes pa je v Domu stalno 75 do 80% Slovencev. Čedalje večja je potreba. Po dogovorih z oblastmi glede finančne pomoči in odlični oceni Doma Lipa, sedaj gradbeno podjetje Canning Co. gradi novo poslopje za 36 novih stanovalcev, ki bo povezano s prvotno stavbo. Tako bo v l. 2002 velika slovenska družina praznovala spet lep dan in pomagala svojim starejšim do mirnega in prijetnega kotička v Domu Lipa.

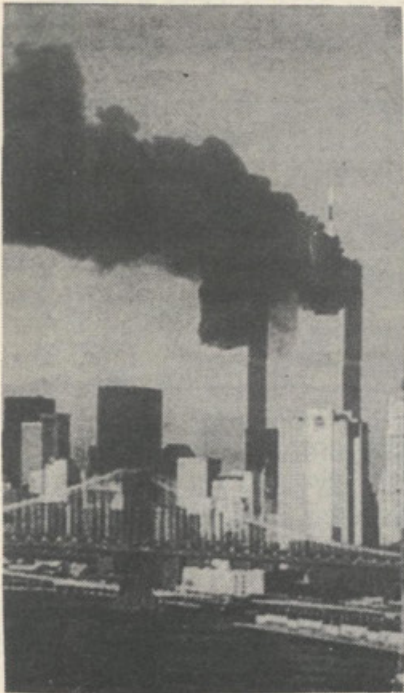
Anica Resnik

+dr. Jožef Kirschbaum, (LLD)

Šestnajstega avgusta t.l. nas je po daljši in težki bolezni zapustil v 89 letu častni član Slovenske narodne Zveze, dolgoletni tajnik Slovaškega svetovnega Kongresa podpredsednik Mednarodne Pax Romanae, politik in diplomat, ambasador pri Sv. Stolicy in v Švici. Zapušča ženo Magdaleno, štiri otroke, sedem vnukov. Maša zadušnica je bila brana v Slovaški katedrali "Transfiguration" v Markamu, Ontarijo. Ženi, družini in sorodnikom izražamo iskreno sožalje. Konzorcij časopisa S.D.

NAŠE ŽIVLJENJE

...JE V PRVEM LETU TRETJEGA TISOČLETJA zaznamovano s strašnimi dogodki. Preračunana hudobija, želja po oblasti, sovraštvo v spopadu svetovnih ideologij je bruhnilo na dan in vsekalo globoko bolečo rano amerškemu ljudstvu. V jutru enajstega septembra je v pičli uri skoraj pet tisoč ljudi zgubilo življenje, žalost prevzela osirotele družine, mesto New York onemelo v dosedanjem svetu neznanen enkratni katastrofi.

WTC v plamenih

To teroristično dejanje je raztrgalo dragoceno podobo svetovnega miru, modernega napredka in osebne varnosti v zdravem okolju. Nov čas je tu z novimi zahtevami, odgovornostjo in vprašanji o medčloveških odnosih in splošnem smislu življenja. Ob newyorški jami "Ground Zero" je sedaj za ves svet nova življenska postaja.

Ta zemlja, del neskončnega vseмирja, vpletena v sončni krog z luno in milijoni zvezd, je v nasprotju s trpljenjem in zmotami, iskanjem človeštva od vekomaj na isti poti, v štirih letnih časih okrog sonca.

Sedaj je že pozna jesen... V lepih dneh se sonce nagiba na južno stran. Drevje je zgubilo svoj zlati plašč, polja in vrtovi svoje sadove in cvetje. v zgodnjem večeru zažare cestne luči. Na Slovenskem letovišču so po zahvalni nedelji zaprta glavna vrata. Brezjanska Marija se je iz kapelice preselila v varnejši dom, poletne hišice samevajo. V lepih sončnih dneh se še vedno vračamo k njim v mir in lepoto jesenske pokrajine. V skupini torontskih društev deluje skupina Vztrajnost, ki že skoraj enajst let zbira slovenske vdove, jim nudi družabnost, prijateljstvo in medsebojno pomoč. Ustanoviteljica te ustanove je Cveta Arhar, ki je kmalu po smrti moža Franca začutila in spoznala potrebo po posebnem združevanju. Danes je v skupini zapisano do dvesto vdov, ki se občasno zbirajo v Domu Lipa.

Duhovni vodja je g. Tone Zrnc. Organizirajo izlete, romanja itd. Gospa Mija Ferkulj, Francka Kramar, Marija Por so njene zveste pomočnice. Tako smo v oktobru romali k Roženski Mriji v Merlin v londonski škofiji, v spremstvu Romana Travarja, novega kaplana pri Brezmadežni. Koncem novembra je napovedan izlet v Owen Sound k predbožičnemu koncertu.

Organizacija je odlična in odziv vedno številen, saj je dobrodošla mešana družba mož in žena, ki preživi en dan ali dva v domačem pogovoru, petju in molitvi.

Na praznik vernih duš smo prižgali sveče v cerkvah in na pokopališčih, se spominjali in molili za vse pokojne... Novi grobovi se odpirajo, dragi znanci odhajajo... Desetega oktobra se je Francka Kavčič v Torontu poslovila od svoje velike družine devet otrok, šestnajst vnukov in šest pravnukov ter odšla k ljubljenu možu Johanu v nebeške kraje. Pokojna Francka je vse življenje ostala pristna Gorenjka izpod romantičnih Dolomitov, v

mladostnih letih vzor slovenske lepote, delavna, tiha, poštena žena in mati, ki je poleg velike družine našla čas za slovensko cerkev in skupnost. Množice ljudi so se zbrale ob njeni krsti v pogrebem zavodu in pri pogrebni maši v cerkvi Brezmadežne. Žalostno slovo se je spremenilo v zahvalo Bogu za pelemenito Franckino dušo, za dar vere, ki nam po trpljenju in smrti prinaša tolažbo večnega življenja.

V temnem povojnem času l. 1948 je komunistična oblast mladi materi Fancki iztrgala iz naročja in doma pet malih otrok in jo držala dve leti v zaporih, ker niso našli njenega

moža. Ob spominu na vso žalost in trpljenje je vedno pripomnila, da bi brez vere ne preživela...

30. oktober... Cvetje na Franckinem grobu je komaj ovenelo, ko smo na slovenskem delu pokopališča Vnebovetja spremljali v zadnji dom na zemlji Marico Bastič, poročeno Cerar. Osemdest let ji je bilo namenjenih na zemlji. V horjulski fari, v vasi Lubgojna, kateri je posvetila pozneje v Kanadi lepo povest, je preživljala mladost in postala dobra učiteljica. Komunistična revolucija ji je umorila očeta in mater ter tri brate. Po treh letih begunstva v avstrijskem Spittalu

je našla nov dom v Kanadi. S pokojnim možem Francem Cerarjem sta v Torontu ustvarila družino s štirimi otroki in bila ves čas delavna v slovenski skupnosti pri župniji Brezmadežne kot učitelja v slovenski šoli, v skavtski in drugih organizacijah, v starostnem domu Lipa, kjer je do zadnje bolezni vodila aktivno skupino starejših žena in bila članica upravnega odbora. Za vse njeno delo – naša hvaležnost in prošnja, da bi Najvišji Učitelj našel nove delavce za Njegove šole življenja na zemlji.

ADRIANNA LEA JAMNIK-SOUSA

Enaintridesetega oktobra je v Torontu ugasnilo mlado življenje Adrienne Jamnik-Sousa. Dan pred njenim dvajsetim rojstnim dnevom so jo angeli sprejeli v Večno pomlad. Bolezen raka ji je v treh letih končala življenjsko pot. Po praznikih Vseh svetih in Vernih duš je zadnjič obiskala cerkev Marije Pomagaj v beli krsti popisani z zadnjimi pozdravi sošolk, sošolcev in prijateljev družine Jamnik-Sousa. Cerkev je bila premajhna za vse, ki so Adrianno spremljali na zadnji poti na pokopališče Mount Hope. Mnogi so ostali na stopnicah zunaj cerkve. Duhovne pesmi deklet mladinskega zbora Novi rod in združeni cerkveni pevci obeh fara so navzoče vodili v premišljevanje o smislu življenja. Mlada Adrianna je bila vseskozi in je sedaj še bolj zgled današnji mladini. Nadarjena visokošolka je ves čas bolezni ohranila pozitiven pogled na življenje. Končala je kljub bolezni 13 let šole in vstopila na univerzo, za katero pa ni bilo več moči. Bila je zvesta prijateljica, priljubljena in sijajna organizatorica šolskih prireditvev. V zadnjem letu bolezni je njena ideja prireditve "Festival of arts" zajela učitelje in študente štirih šol, ki je zbral desetisoč dolarjev za raziskovanje rakovih bolezni in Terry Fox Fund. V pesmi njenih šestnajstih let se odkriva visoko duhovno obzorje, ki jo je zdaj za vedno sprejelo v vrste angelov in svetnikov in njenih starih starišev Jožice in Ludvika Jamnik. S cvetjem in solzami, z molitvijo in poslušanjem njenih najljubših pesmi smo se poslavljali od te posebne deklice, katere zgled in spomin naj vedno živi med nami. Nekdo je dejal: "to je naša Mala Terezika!"... Njena pesem (odlomek): ... there is a life after death, a life far beyond our wildest dreams, a paradise for those who have suffered the tyrannies of a heartless world, a place of peace and eternal solitude. May this truth be your guiding light in the struggle to escape the clutches of darkness and open your minds and hearts to the true light of God..... Written by Adrianna in 1996.

Adrianna Lea Jamnik-Sousa

Adrienne...

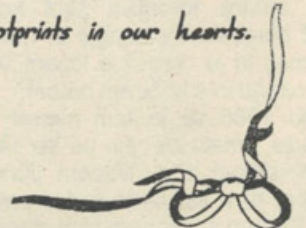
She came into our lives with a whimper and moved our souls to dance. She awakened us to new understandings with her never ending passion for life.

She gave the true definition to the word "live", for she lived her life to the fullest. And even though life took her on a winding path, she viewed every obstacle as a challenge. A challenge that she would one day overcome.

No matter how difficult things got, never did Adrienne show her struggle. She always said "I'll be Okay". Her optimism gave comfort to those around her.

The glowing spark in her eyes touched the lives of all those she met. She was and always will be an inspiration.

Her memory will go on forever, leaving footprints in our hearts.

His Excellency, Paul Cellucci,
U.S. Ambassador to Canada,
P.O. Box 866 Section B
Ottawa, Ontario
K1P 5T1

Your Excellency:

Slovenians in Canada wish to express our deepest sympathy to the citizens of the United States of America on the occasion of the barbaric attacks on the people and institutions of the USA.

Slovenians, a small ethnic group in Canada, wish to share in your sorrow.

Our representatives attended a mass of commemoration offered by His Excellency, Cardinal Aloisius Ambrozic at St. Michael's Cathedral in Toronto last night.

May God strengthen the wills and resolve of all American leaders to keep the United States as the bulwark of democracy and defenders of justice and generosity during the confusing times in which we currently find ourselves.

GOD BLESS AMERICA!

Toronto, September 11, 2001
16 Northfield Road,
Scarborough, Ont. M1G 2H4

Augustin Kuk,
editor Slovenska drzava

PRED USODNO ODLOČITVIJO

Politična epistola slovenskim izvorno demokratičnim strankam

Politika slovenskega demokratskega desetletja stoji v znamenju provizorija. Provizorni značaj ji daje odsotnost bistvene politike. Bistvena politika zahteva rešitev slovenskega zgodovinskega vprašanja. Dokler to vprašanje ne bo dobilo absolutne prioritete, se bo politika države Slovenije gibala na ravni začasnosti in prividnosti.

Provizornost slovenske politike je neposredna posledica vloge, ki jo v državi igrajo sile komunističnega nasledstva ali sile kontinuitete. Sestop v bistveno politiko bi tem silam onemogočil uresničitev njihovega drugega projekta v zgodovini naroda – celostno polastitev vzvodov oblasti v okviru demokratičnih institucij države.

Z zadrževanjem politike v mejah provizorija je kontinuiteta preprečila, da bi se pokazala in razgalila njena osnovna danost. To, kar kontinuiteto najbolj določa, je krivda. Kontinuiteta je neizbrisno in neločljivo povezana s krivdo. Kontinuiteta je z vsemi, ki gravitirajo v njeno območje, vpletena v krivdo. Če bi krivda kontinuitete dobila eksplicitno podobo, če bi vstopila v prostor družbene zavesti z vsemi moralnimi, kulturnimi in političnimi razsežnostmi, če bi bila vloga, ki jo je v zgodovini odigrala, v narodovih dokumentih izpisana z odprtim besedilom, bi bilo nemogoče, da se ne bi znašla v vrtnicu med svojo resničnostjo in svojimi ambicijami.

Krivda komunistične kontinuitete stoji na štirih dejstvih. Ta dejstva so: prvič, boljeviška revolucija in državljanska vojna z začetnim terorjem komunistične gverile in izključevalno polastitvijo pravice do rezistence; drugič, serija množičnih ubijanj Slovencev in drugih nasprotnikov komunizma, ki so dosegla vrhunec v povojnem genocidu slovenske domobranske vojske; tretjič, ustvarjanje razmer, zaradi katerih so morali zapustiti domove zavestni nosilci demokratične kulture in civilizacijske zavezanosti; četrtič, polstoletna odprava civiliziranih norm človeškega soobstajanja z ukinitvijo človekovih pravic in uvedbo totalitarnega režima. To je krivda, ki s svojo velikostjo presega sleherni slovenski izkušnji, krivda, ki se srmo dviga nad vso narodovo zgodovino. Njena neznansko izsiljuje vprašanje: Kako je to krivdo sploh mogoče nositi? Iz katere snovi morajo biti ljudje, da so jo v stanju nositi?

V našem času pa je prav te ljudi dohitela zgodovina. Dohitela jih je v podobi lobanj, ki so se začele valiti iz zemlje, pa tudi z možnostjo, da Evropa postavi vprašanje, kako si država, ki nima moči, da bi se soočila s svojimi zločini, zamišlja obstojanje v njenem okviru. Lahko bi rekli, da je prišel čas, ki je obetal izsiliti resnico.

Pred kontinuiteto se je pot razcepila v dve smeri. Najprej bi izziv časa lahko razumela tako, da ji ukazuje povratek v narodovo skupnost. Lahko bi se odločila, da svojo krivdo sprejme takšno, kakršna je, in se potem osvobodena vključi v narodovo duhovno, kulturno in politično življenje. Svojo pripravljenost, da to storijo, bi ljudje kontinuitete mogli pokazati tako, da bi dosegli, da državni zbor sprejme tri besedila, izjavo o komunistični revoluciji, državljanski vojni in totalitarni državi, zakon o genocidu in zakon o eksodusu. Ta besedila bi imela veljavo samo tedaj, če bi jih vodilo načelo, da morajo govoriti resnico, nič drugega kot resnico in vso resnico. Šele takšna bi mogla normalizirati ravnotežje, ki ga je porušil komunistični poseg v narodovo zgodovino. Na tem temelju bi se vzpostavila narodova enotnost, brez katere smo v nevarnosti, da nas bo pogoltnilo razburkano morje nepredvidljive prihodnosti.

Odločitev, ki smo jo tu predstavili, bi lahko prišla iz človeškega refleksa krivde, ki je tako velika, da je nemogote, da se je kontinuiteta ne bi zavedala. S totalno manipulacijo je sicer dosegla, da krivda ni mogla spregovoriti z avtentičnim jezikom, a v sebi njeni pripadniki vedo, da so pred narodovo zgodovino zaznamovani s krivdo.

Imajo sicer oblast, v rokah imajo predsedstva vseh najvaznejših institucij države, imajo večino v državnem zboru, po njihovem vplivom je večina organizirane civilne družbe, a pri vsem tem vedo, da je na

njih krivda. Pri vsej spretnosti in pretkanosti in uspešnosti vedo, da so moralno in politično v podrejenem položaju pred silami avtentične demokracije. Spričo velike zgodovinske zadolženosti bi torej upravičeno pričakovali, da bo čas, ki jih je dohitel, tudi čas velikega samospraševanja.

Toda odločili so se drugače. V rezjskih kabinah kontinuitete je bil sprejet sklep, da bodo izziv zgodovine sprejeli in ga izkoristili za velikopotezno dejanje: sklenili so, da bodo s krivdo enkrat za vselej opravili, ne da bi jo priznali. Pred nami je čas vrhunske manipulacije. Njena faktura je že znana razkrili so jo nastopi predsednika države, predsednika državnega zbora in predsednika vlade. Aktivirane so bile ideološke advokatske pisarne, ki opravljajo posle za kontinuiteto: ene so svoje izdelke že objavile druge jih pripravljajo. Spet smo pričali pretkanemu in nesramnemu izrabljanju jezika. Neženirano še uporabljajo stare agitpropovske iznajdbe. Spet je resnica željna – mogoče se nikoli tako – spet so žalitve zavite v belo in mehko vato. Vse kaže, da so si za vodilo vseh ukaz iz kampuusovega romana izpred pol stoletja: Vse spremeniti tako, da se ne bo nič spremenilo. Vse narediti tako, da se no bo nič naredilo.

Zakaj vam o vsem tem pišemo? Za to, ker smo v tako kritičnem trenutku na poti našega vračanja k sebi: zato, ker vstopamo v čas, ki terja skrajno prisebnost. Nikakor ne mislimo, da bi vi njihove načrte lahko preprečili. Tega ne morete. Lahko pa naredite nekaj drugega. Lahko se odločite, da pri njih ne boste sodelovali. S tem boste naredili nekaj komaj predstavljivo velikega. Dosegli boste, da bo njihova manipulacija zgrešila pglavni cilj: da se ne bo spremenila v konsenz prevaranega naroda. Dosegli boste, da bo sedanja manipulacija, kljub svoji virtuozi dognanosti, ostala prazna manevrska vaja nekih sil, ki jih je zgodovina že zdavnaj premagala, sedaj pa umetno odlašajo še svoj politični konec. Radi bi vas opozorili – to delamo zato, ker smo zaradi svojega zgodovinskega angazmaja tako zainteresirani za rešitev slovenskega vprašanja – na to, da bi se, če bi se vdali glasovom, ki vam obljubljajo dokončno rešitev nekega velikega vprašanja, a hkrati prikrivajo njeno bistveno dvomljivost, zgodilo nekaj nepopravljivega in usodnega. Zgodila bi se velika krivica mnogim ljudem in država bi za temelj dobila konstrukt, ki bi s svojo zlaganostjo počasi začel prodirati v vse njene institucije. Vas pa bi, tako se je do sedaj še vedno zgodilo, doletela kazen: izgubili bi edino, kar imate – moralni položaj, ki vam ga zagotavlja resnica, dokler na njej stojite. Če pa boste resnico zapustili, njim, katerim na ljubo jo boste zapustili, ne boste enaki, ampak podrejeni. Oni bodo namreč privilegije, s katerimi kot dediči totalitarizma razpolagajo, obdržali. Ni si težko predstavljati, kako suvereno jih bodo izkoriščali, zlasti potem ko bodo dosegli oprostitev od krivde, ne da bi jim jo bilo treba priznati.

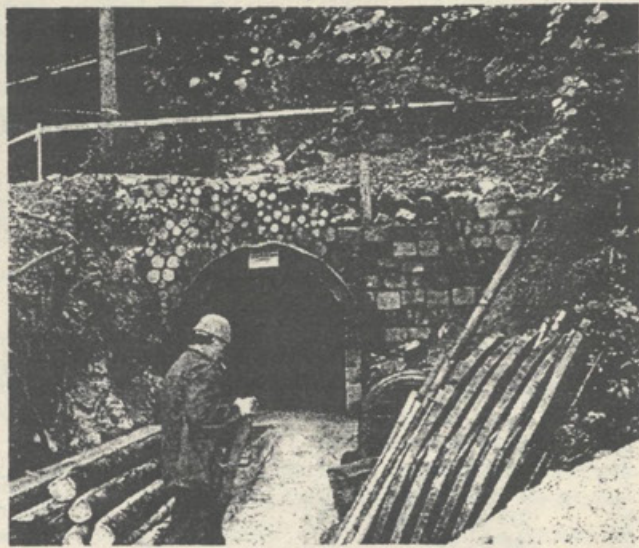
Ci bi bili v državnem zboru tudi z vašimi glasovi sprejeta kaka resolucija ali kak zakon, ki ne bi stali na integralni resnici, bi se torej zgodila še ena prevara – nikakor ne najmanjša v bogati tradiciji komunističnega manipuliranja. Vi pa bi kmalu za tem videli, da vam ne ostaja drugo, kot da podpisete brezpogojno vdajo. Podpisali bi jo vi, veljala pa bi za vse, tudi za nas. Ali je nujno, da je tako, se sprašujemo. Ali ni že dovolj političnih mrtvecev, ki jih pušča za seboj ta malo žalostna karavana?

Ljubljana, 9. novembra 2001

Predsednik NSZ: Tine Velikonja
Podpredsednik NSZ: Anton Drobnič
Tajnik NSZ: Stane Štrbenk
Urednik Zaveze: Justin Stanovnik

POBOJI VEDNO ZAHTEVAJO ODGOVORE.

(Danilo Utenkar) Delo 3. 10. 2001.

V zaklonišču na Zgornji Bistrici so končali delo v rovu, v zemlji in med skalami so odkrili 231 okostij.

Obisku generalne državne tožilke Zdenke Cerar v Slovenski Bistrici, ki so jo spremljali visoki policijski in sodni uradniki, so mediji posvetili veliko pozornost, kajti od srede poletja naprej so v nekdanjem tovarniškem protiletalskem zaklonišču na Zgornji Bistrici tako rekoč od dneva v dan preštevali ostanke človeških okostij. Rudarski strokovnjaki so izkopali 38 metrov dolg rov, sodno medicinski izvedenec pa je doslej ugotovil, da je bilo žrtev poboja, ki da se je zgodil sredi januarja 1946, vsaj 231. Po ostankih okostij in predmetih, ki so jih našli, je ugotavljanje identitete pomorjenih nadvse težavno, pomenljiva pa je tudi izjava državne tožilke, da kazenski postopek zoper neznano osebo ni mogoč. Razumeli smo, da ostaja resna pripravljenost za ugotovitev resnice.

To seveda lahko pomeni, da se bodo policisti, kriminalisti, tožilci in sodniki s pobojem na robu gozdčiča, med domačimi imenovanega Bobek, intenzivno ukvarjali. Zdenka Cerar je napovedala, da bodo vsi storili največ, kar je mogoče. Upošteva doselej odkrito ne bi smelo biti dvoma, da državni organi to pot množičnega grobišča zares ne bi raziskali do konca. Pri tem ne gre spregledati, da se je odkrivanje tragičnega dogodka na Zgornji Bistrici vendarle začelo zaradi vztrajnosti lokalnih občinskih oblasti, predvsem pa posameznikov, ki se nočejo sprijazniti z zgodovinsko pozabo. Navsezadnje je v Zgornji Bistrici in okolici kar precej družin, ki po več kakor pol stoletja ne vedo kaj se je zgodilo z njihovimi najbližjimi. V krajih pod Pohorjem so se desetletja spletale zgodbe o tragičnem bunkerju, kjer da je našlo smrt nekaj deset sodelavcev okupatorjev. Zdaj je jasno, da je število pomorjenih bistveno večje, da najbrž to niso pripadniki ustaških in okupatorskih enot, o čemer so še nedolgo tega razglabljali na Hrvaškem, temveč ljudje, ki so verjetno živeli v teh krajih. Po doslej znanih podatkih pa pomorjeni niso bili sodno obravnavani in obsojeni na takšno smrt. Od tod naprej ostaja množica vprašanj, na katera je morda še moč odgovoriti. Ali so bili umorjeni priprilani od drugod, ali so sledi strelav na lobanjah posledica milostnih strelav, so morda močno poškodovani deli kosti posledica mučenja? Ta in še druga vprašanja ostajajo preiskovalcem, ki tudi ne morejo prezreti, da je bilo med ubitimi veliko žensk, kar dovolj zgovorno priča, da pobiti niso bili vojaki.

Obstajajo zapisi nekdanje Pučnikove parlamentarne komisije, ki se je pred leti s tem pobojem že ukvarjala. Bojda je svoje izjave podalo vsaj petdeset domačinov, zaslišali pa so tudi nekdanjega oficirja Ozne, domačina Franca Kaca, ki velja za kronsko pričó. Kaj je povedal bo treba prebrati v zapisnikih, zdi pa se, da je zdaj pri svojih 86 letih ostal edini, ki preiskovalcem, tožilcem in sodnikom lahko pove, kaj se je zgodilo. Če je to bil genosid, ki ga generalna tožilka ne izključuje, potem je postopek znan in ga je vsekakor treba izpeljati.

Sedanja oblast, pa naj gre za sodno ali državno, ne bi smela nojevsko tiščati glave v pesek. Že pri odkrivanju žrtev pobojev v bližini mariborskega Tezna se je čutilo nekakšno olajšanje, ki so ga ugotavljali, da to niso slovenske žrtve, pa tudi ne slovenski morilci. Našli so jih pri sosedih v nekdanji skupni državi. Zadnja leta najraje pri nas nihče ne bi govoril o teharskih žrtvah, o morijah na Koroškem, Kočevski Rog pa bi tako vsi najraje pozabili s spravno mašo. Toda žrtve iz tistega povojnega obdobja opominjajo. Podobnim dogodkom smo bili pričá v balkanskih morijah zadnjega desetletja, tu čisto blizu nas, skorajda včeraj. Danes nas spremlja novi smrtni val, o katerem nihče ne more vedeti, ali ne bo pljusnil tudi k nam. Vedeti pa moramo, da za neodgovornimi dejanji vselej pride odgovornost, osebna in državna, četudi vmes mine pol stoletja.

Ob obletnici ponovnega pokopa prof. Ehrlicha je daroval sveto mašo prof. dr. Janez Juhant, na grobu je pa spregovoril gospod Stane Štrbenk.

BLAGOSLOVLJEN BOŽIČ TER SREČE IN ZDRAVJA V NOVEM LETU 2002 ŽELITA VSEM BRALCEM IN PRIJATELJEM

UREDNIŠTVO IN UPRAVA SLOVENSKE DRŽAVE

ARGENTINSKA SOLIDARNOSTNA AKCIJA Oktober 10, 2001

Buenos Aires, novembra 2001

 Odbor: Gpa Francka Zierenfeld, Gpa Ema Pogačar, Gd. Blaž Potočnik, Prof Lea Urbanc
 1 Daleberry Place Toronto, Ontario M3B 2A5 tel. 416-447-4332

Dragi slovenski rojaki v Kanadi!

Seznam darovalcev

1	Ambrožič Anthony adv.	\$100	18	Porovne Dr. Franc	\$100
2	Bratina Dr. Gloria	150	19	Potočnik Blaž	50
3	Hrastnik Zvone	30	20	Pogočar Joe	600
4	Jakus Cvetka pro mem.	200	21	Resnik Rudi	100
5	Jereb Joe Construction	100	22	Seljak Tone	1000
6	Krevs Rado	200	23	Stajan Ludvik	100
7	Kokalj F.	200	24	Staniša France	50
8	Krek Slov. Credit Union	50	25	Slovenia PCU	200
9	Kastelic Joe	500	26	Stražar France	100
10	Kuk Avguštin Prof. R/d	300	27	Sterle M & K	100
11	Kukovica Andrej	100	28	Urbanc Peter & Lea	350
12	Lavriša Marija	200	29	Vidregar Francka	100
13	Meden Joe	100	30	Žabjek Alojz in memor.	100
14	Merhar Karla	200	31	Zakrajšek Ivana	200
15	Muhič Tone in Maria R/d	500	32	Žagar Maksa	200
16	Opara Joe Ing.	150	33	Zierenfeld Henry	200
17	Oseli Florian	100	34	N.N.	250
			35	Julka Stražar	100
			36	Mara Osredkar	100
			37	Milan Vrčkovnik	500

 V USA \$ prejeto Vili & Rela Zadnikar 150.00
 Vera in Lojze Gregorich 1000.00

 v Kan. \$7,030.00 (1.5861) US = \$4441.87
 v US \$ 1,150.00 skupaj US = \$5591.87

 Poslano dne 9. Okt. 01 v Argentino na sledece organizacije vse v US \$ v manjavi
 Pesos 1 US \$ 1

1. Rožmanov dom	\$1050.00
2. Hanželičev dom	\$1050.00 (za počitnice potrebnih otrok)
3. Zveza mater in žena	\$3191.87 (paketi hrane)
4. Domobranca	\$ 300.00 (specifična želja darovalca)

Odbor se ponovno zahvaljuje vsem darovalcem. Zадnje gospodarske novice iz Argentine so obupne. To pot je masovno prizadeta tudi naša skupnost, prizadeti niso samo posamezniki nego cel kup celo največjih slovenskih podjetij.

Za ODBOR Lea Urbanc i.r.

Blaž in Angelca Potočnik.

Vsem dobro poznanem, priljubljenem in neutrudljivem kulturnem delavcem v slovenski skupnosti v Torontu, g. Blažu Potočniku ravnatelju slovenke šole naše najboljše želje za 76 rojstni dan in za dvaindeseto obletnico poroke z blago in potrpežljivo ženko Angelco, zdravja in zadovoljstva še na mnoga leta!
 Bog Vaju živi!

Ob 150. letnici Mohorjeve družbe v Celovcu izražamo čestitke z dobrimi željami za uspešno bodočnost.

Prihodni mesec bo obhajal 91. obletnico rojstva c.g. dr. Kalist Langerholz OFM.

da niso bili pravični in človeški v svoji zmagi. Vsak drugačen postopek izgubi ves smisel.

Le kdaj se bo to zgodilo! In ko jim je bila, preveč dobronamerno, punujena roka sprave! Oholo bi bilo in nemodro, ko bi in v prvi vrsti gre za povojne poboje - ko bi žrtve in svojci žrtev in tisti, ki z njimi sočustvujejo srepo zavračali možnosti sožitja in spravo, če bi jim bila ponujena; še vse bolj nemodro in naduto in proti vsem pričakovanjem iskanja sprave pa je, ko tisti, ki bi dejansko morali prvi spravo iskati, o njej niti slišati ne marajo, kar pa more biti na dolgi rok zelo nespametno ali celo pogubno.

c.j.m.

+ PAVEL KOGEJ

V začetku avgusta je umrl znani voditelj mladine, pesnik in urednik prilistka NSZ MI MED SEBOJ, vodilni predstavnik iste organizacije. Ob koncu vojne je preživel Teharje, nato triletni zapor, nato se posvetil delu za mladino, z veroučnimi predavanji na seminarjih na vsakoletnih mladinskih taborih. Sorodnikoim in vodstvu NSZ izražam sožalje.

+ Zvonko KAVČIČ

V Ljubljani je 15. septembra umrl 87 letni klasični filolog ZVONKO KAVČIČ, ki je kljub svoji visoki izobrazbi moral poučevati slovenščino na Kmetijski šoli v Celju. Družini in narodu - naše sožalje!

Prof. Andrej Pahulje je prejšnji mesec obhajal petdeset-letnico rojstva. Nepričakovano slavje rojstega dne, ki so mu ga pripravili njegovi domači in mnogi prijatelji, mu bo ostalo v spominu za mnoga leta. Zaslužen kulturni delavec, učitelj glasbe na srednjih šolah in član učiteljskega zbora na slovenski šoli v Torontu zasluži priznanje z željo, da bi nadaljeval s plemenitim delom.

**UREDNIK S.D.
 dr. AVGUŠTIN KUK
 OSEMDESETLETNIK**

Za 80 letnico rojstva je bil sedanji urednik S.D. dr. Avguštin KUK počaščen z nešteti čestitkami in zahvalo prijateljev in znancev za njegovo dolgoletno delo pri "Državi" in pri kanadskem "Ethnic Press", kjer je sodeloval kot pod-predsednik. Ob tej priliki so mu poleg drugih poslali čestitke tudi Predsednik kanadske vlade Hon. J. Chretien, predsednik ontarijske vlade Hon. R. Harris, člani parlamenta J. McKay, Steve Gilchrist, torontski župan Mel Lastmann in drugi. Najljubše čestitke pa so prišle od prijateljev rojakov:

*Naš dragi Gustl, poln pobud
 zahvaljen za vse delo, trud!
 Naj spremlja božje Te oko,
 varuje Ti družino vso!
 Marija naj in ljubi Bog
 očuvata Te vseh nadlog,
 da bi vesel, za narod vnet,
 dočakal še obilo let!
 Tvoji hvaležni rojaki.*

Slovensko državno gibanje in uprava S.D. se pridružujeta dobrim željam. Čestitamo!

Nad vse požrtvovalnemu in delavnemu članu konzorcija, **dr. Stanetu Šušteršiču**, iskrene čestitke ob 79. rojstnemu dnevu in godu. Bog Te živi in ohrani še dolga leta!

Sprejmite prosim, moj prisrčen slovenski pozdrav iz Argentine.

Paulina Kobrič